

II. SURSE NOI ÎN CERCETAREA ISTORICĂ

INSCRIPȚIILE FUNERARE ÎN LIMBA GREACĂ DIN CIMITIRUL MARITIM DIN ORAȘUL SULINA: O SURSĂ DE INVESTIGARE MULTIDIMENSIONALĂ A COMUNITĂȚII ELENE LOCALE

Edith-Adriana UNCU*

Altar de timp ce-ntr-un suspin încape,
Împrejmuie de văzul meu de ape.
(Cimitirul marin, Paul VALÉRY)

FUNERARY INSCRIPTIONS IN GREEK IN THE MARITIME CEMETERY OF SULINA: SOURCE OF A MULTIDIMENSIONAL INVESTIGATION OF THE LOCAL GREEK COMMUNITY (Abstract)

Multiple local legends appeared because of the lack of accurate translations of the Greek epitaphs in the maritime cemetery of Sulina. The present paper aims to enlighten the inscriptions of the Greek population, based on the results of in situ researches done between 2017 and 2019, to register the epitaphs for a subsequent analysis of the decoded characteristics and symbols, to transliterate, and translate them. The epitaphs prevalently originate from the golden age of Sulina harbour, during the Danube Commission presence in the region. The research will be focused on those funerary monuments belonging to the Greeks, written in Greek alphabet (between 1866 and 1987), without considering the ones written in Latin alphabet, a confirmation of the decrease in the number of Greeks in Sulina and of the weakening of their contact with their native land and other Greek speakers. The paper aims to highlight the importance of the epitaphs for the local Greek community. Among the analysed inscriptions there are versified inscriptions of considerable extent, as well as small inscriptions, placed on very imposing monuments, emphasizing the domination of an ethnic group who possessed the most influential commercial and maritime positions.

Keywords: social and cultural history; 19th-20th Centuries Romania; Greek community; maritime cemetery of Sulina; funerary inscriptions.

După Conferința de Pace de la Paris (1856) și constituirea Comisiunii Europene a Dunării, Sulina a devenit un punct important în activitatea acestei instituții

---

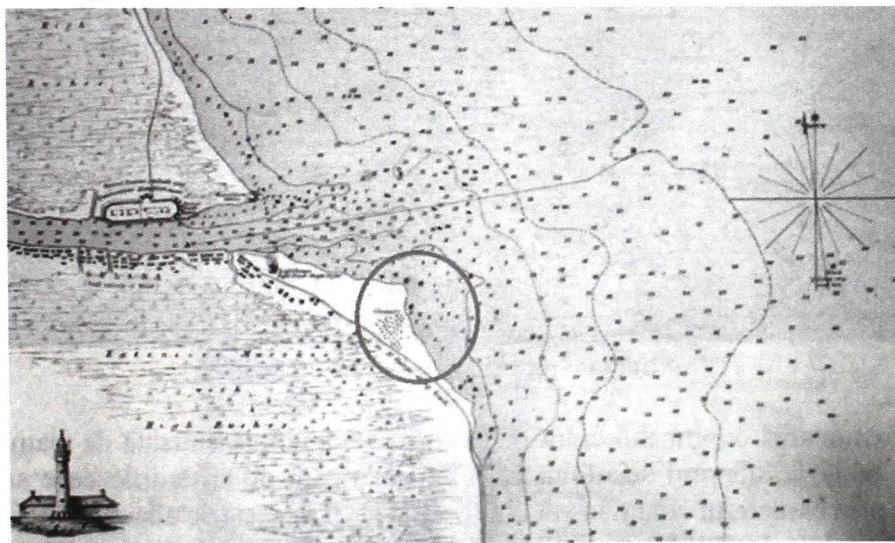
* Doctorandă, Universitatea din București, Școala de Studii Literare și Culturale, Facultatea de Limbi și Literaturi Străine (specializarea - limba neogreacă), greaca9@gmail.com.

internaționale¹. Inițial utilizată pentru transbordarea mărfurilor de pe corăbiile sosite în port, această micuță așezare pescărească va cunoaște o dezvoltare fulminantă², devenind un mic Eden de care sunt atrase tot mai multe nații, printre care îi regăsim în număr mare și pe greci, întrucât, cu ajutorul lucrărilor tehnice de la gurile Dunării, se facilitase navigația și se intensificase concurența economică³. Veniți în portul Sulina, ei s-au numărat printre primii care au profitat de oportunitatea de a introduce produsele românești în circuitul economic internațional, facilitată de deschiderea navigației europene în Marea Neagră⁴. Prezența Comisiei Europene a Dunării și, implicit, a unui amestec de nații și etnii a determinat, printre altele, construirea unui cimitir multinațional al orașului⁵.

1. Cimitirul – trecut și prezent

Situat în afara orașului, pe drumul spre plajă, pe strada Nicolae Bălcescu, înregistrat pe lista monumentelor istorice cu codurile: cimitirul Comisiunii Europene a Dunării TL-IV-s-A-06044, cimitirul ortodox TL-IV-s-A-06045, cimitirul musulman TL-IV-s-A-06046, cimitirul catolic TL-IV-s-A-06047 și cel evreiesc TL-IV-s-A-06048⁶, cimitirul din Sulina este acum o bornă de hotar între capătul orașului și partea mlăștinoasă care anunță apropierea plajei. În anul 1856 cimitirul din Sulina este înfățișat pe o hartă (fotografia nr. 1) lângă malul mării, pe partea stângă a drumului care duce la Sf.Gheorghe⁷. Astăzi, depunerile aluvionare au crescut distanța dintre cimitir și mare, reducând totodată apropierea de oraș (fotografia nr. 2).

Fotografia nr. 1: Detaliu privind poziționarea cimitirului în 1856

Sursa: <http://www.wildernis.eu> (BritLib-19416-Sulina-1856).

¹ Manea, Ciocoiu, 2013: 6.

² Ardeleanu, 2012: 106.

³ Κοντογεώργης, 2007: 374.

⁴ Ardeleanu, 2010: 27.

⁵ Bondar et alii, 2010, II: 258.

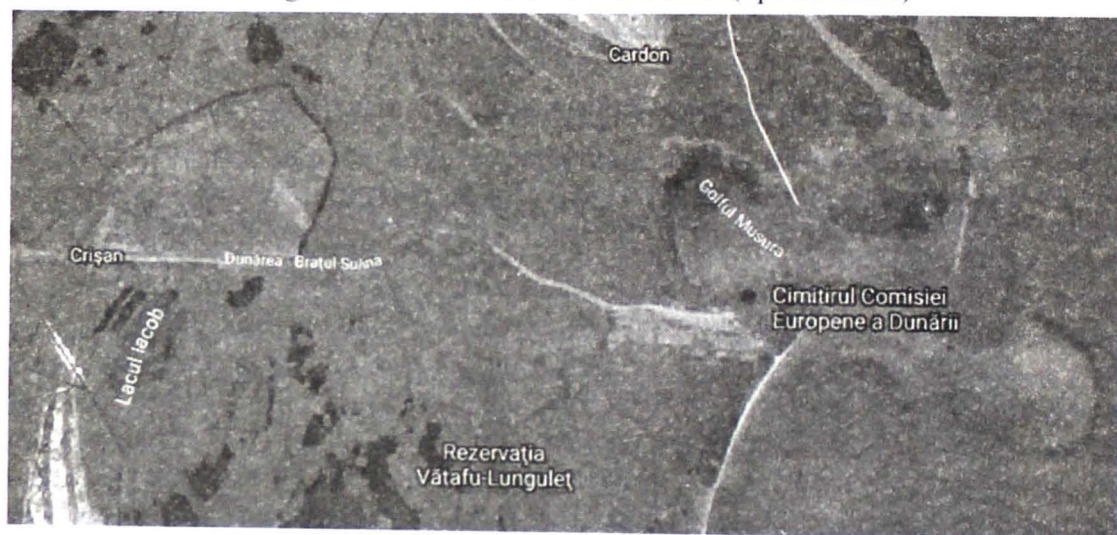
⁶ Περιστεροπούλου, 2012: 127.

⁷ Bondar et alii, idem: 222.

Amalgamul de monumente și cruci funerare nu s-a schimbat cu mult de la momentul consacării de către Jean Bart a numelui de cimitir maritim, în schița omonimă⁸: „un mal pustiu și nisipos pe care erau rânduite movilele de pământ, blocuri de piatră, cruci de fier și numeroase cruci de lemn scrijelate cu inscripții felurite”. Și astăzi monumentele mortuare din cimitirul grecesc din Sulina prezintă aceeași diversitate, de la simple cruci și coloane tombale de diferite versiuni până la cele mai complexe construcții⁹. Cimitirul construit extra muros datează din 1864: „Din anul 1864, Comisiunea Europeană prin cheltuielile sale, făcute asupra unui teren acordat gratuit de autoritatea teritorială, a organizat un cimitir comun tuturor confesiunilor creștine, iar în 1871 a amenajat un cimitir musulman în aceleași condiții”¹⁰. Așa cum am menționat mai sus, deși inițial cimitirul fusese complet constituit în afara orașului, dezvoltarea urbană a determinat cele două orașe, al celor vii și al celor morți, să se apropie, să se completeze și să se contopească. Monumentele morților sunt semne vizibile ale permanenței acestora în oraș, iar cimitirul a devenit parte necesară din acesta, creându-se o strânsă legătură între oraș și cimitir.

Fotografia nr. 2: Cimitirul din Sulina (aprilie 2020)

Sursa: Google Maps (12.04.2020).

Poziționarea cimitirului extra muros a fost o tendință cauzată de teama, care a persistat până la sfârșitul secolului al XVIII-lea, față de maladiile care se puteau răspândi prin caracterul contagios al cimitirelor¹¹. La aceasta se adaugă valoarea mult prea prețioasă a pământului din interiorul orașului. În plus, cimitirele adesea se aflau în apropierea drumurilor care ieșeau din oraș datorită accesului ușor, arealele lor rareori erau definite de ziduri, iar solul nu era umplut într-o manieră sistematică¹².

⁸ Bart, 1901: 19-25.

⁹ Γεωργιτσουγιάννη, 2015: 469.

¹⁰ Bondar et alii.: 70.

¹¹ Foucault, 2001: 254.

¹² Kurtz, 197: 177-178.

Astăzi, cimitirul ca heterotopie, conform teoriei lui Foucault¹³, nu mai constituie „vântul sacru și nemuritor al orașelor, ci devine orașul celălalt, în care fiecare familie își are locuința sa neagră”. Cimitirul a devenit orașul de la marginea orașului, care uneori are străzi, borne și linii proprii¹⁴ cu copaci și bănci pentru odihna trecătorilor, fiind rezultatul implicării omului în configurarea peisagistică. Acest lucru nu putea fi mai bine reprezentat decât prin drumul de separație din mijlocul cimitirului din Sulina. Cimitirul a fost împărțit din jurul anului 2000 în două printr-un drum (vide infra fotografia nr. 3) care trecea prin mijlocul cimitirului și ducea spre plajă, fiind utilizat și de turiști¹⁵:

„Drumul care acum trece prin mijlocul cimitirului despărțea înainte cimitirul în două. Oamenii treceau pe el direct spre plajă. Înainte de anul 2000 s-a închis pentru că s-a mărit suprafața și treceau pe acolo și oamenii și vitele... acum ocolești. (...) Și între cimitire [înainte] era baltă, apă ... și numai o potecuță cât mergeai....”.

Fotografia nr. 3: Drum care secționează cimitirul

Sursa: arhiva personală.

În prezent drumul acesta este închis, fiind parte integrată din cimitirul care găzduiește în fapt șase sub-ansambluri: creștin-ortodox, al rușilor lipoveni de stil

¹³ Foucault, 2001: 254.

¹⁴ Hirsch, 1995: 2.

¹⁵ Interviu realizat de autoare cu Uncu Nicolae, locuitor din Sulina, în Sulina, în vara anului 2019.

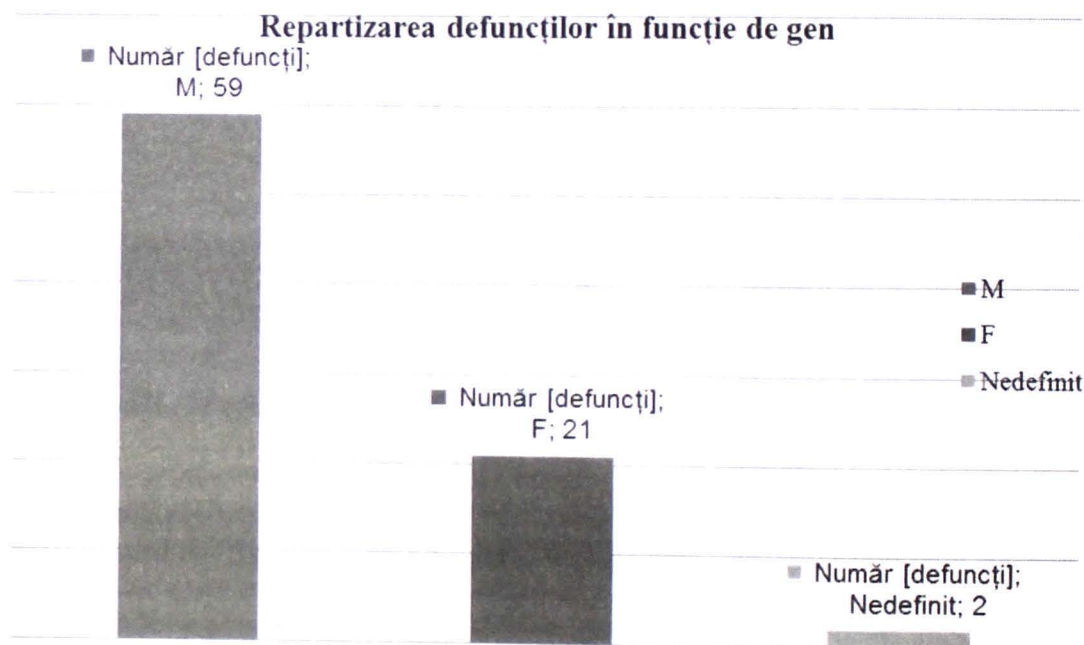

vechi, anglican, romano-catolic și greco-catolic, cimitirul evreiesc și cimitirul musulman. Cimitirul grecesc nu este de sine stătător precum cel englez sau catolic, fiind parte a cimitirului ortodox¹⁶.

O repertorizare a mormintelor grecești din cimitirul din Sulina, realizată de E.Georgitsogianni¹⁷ în anul 2015, a identificat 95 de nume înscrise pe 120 de monumente funerare. O lucrare de masterat de la Universitatea din Dytiki Makedonia¹⁸ identificase un număr de 207 morminte grecești, incluzând atât inscripțiile cu alfabet grecesc, cât și pe cele scrise în limba greacă cu alfabet latin sau pe cele în limba română considerate a fi aparținut tot grecilor.

Pentru lucrarea de față am ales doar inscripțiile în limba greacă rezultate în urma cercetării, fără a le lua în considerare pe cele scrise cu alfabet latin, de dată mai recentă, dovadă a scăderii populației de etnici greci și a șubrezirii cunoștințelor de limbă greacă. Am înregistrat 60 de ansambluri mortuare cu inscripții în limba greacă, pe care le redăm în secțiunea dedicată, în ordinea alfabetică (cf. alfabetului grecesc) a celor 82 de nume de familie, alături de traducerea lor. Dintre cei 82 de defuncți, 59 sunt de gen feminin, 21 sunt bărbați; pentru 2 morminte pe care se menționează doar inițialele numelor nu s-a putut determina genul subiecților.

Graficul nr. 1: Reprezentare statistică în funcție de gen

Sursa: Analiza datelor cercetării.

Numărul mare al mormintelor grecești din cimitirul multinațional se datorează prezenței extrem de active a grecilor în orașul-port de la gurile Dunării.

¹⁶ Bondar et alii: 263.

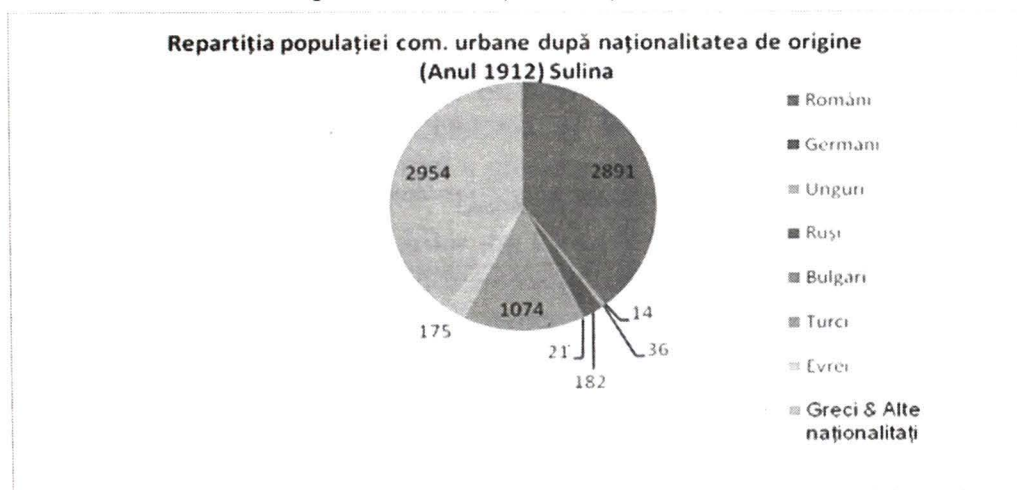
¹⁷ Georgitsogianni, 2015: 454.

¹⁸ Περιστεροπούλου, 2012: anexa.

2. Aspecte demografice

Dacă la 1853, la începutul războiului oriental, Sulina nu avea mai mult decât 1000 la 1200 de locuitori¹⁹, cea mai mare parte ionieni, greci și maltezi²⁰, care „locuiau în câteva barăci de scânduri sau simple colibe de trestie, ridicate pe plajă”²¹, după 1855, conform reglementărilor Comisiunii Europene a Dunării, Sulina se regenerează și începe să se dezvolte rapid. În conformitate cu recensământul din 1860, Sulina avea o populație de 3000 de persoane²². Într-un raport al vice-consulului grec, Nikolaos, în Sulina în anul 1880 erau înregistrați 1800 de locuitori permanenți dintre care 1065 de greci, 312 turci, 169 ruși lipoveni, 72 români, 60 evrei, 57 austrieci, 31 englezi, 21 italieni și 13 francezi²³. O statistică din anul 1904 menționează un număr de 2625 de greci, dintr-un total al populației de 5530 de locuitori²⁴. Într-un tabel de „repartițiune a populației com. urbane după naționalitatea de origine” pentru anul 1912²⁵ grecii nu sunt menționați explicit, fiind incluși în rubrica „alte naționalități”.

Graficul nr. 2: Reprezentarea naționalităților din Sulina în anul 1912

Sursa: Date prelucrate conform Seișanu, 1928: 195.

¹⁹ Ionescu, 1904: 346 menționează că la Sulina în anul 1850 trăiau 500 de suflete, care se ocupau cu comerțul pentru care au aptitudini deosebite. Același autor raportează 2214 greci în Plasa Sulina la momentul scrierii lucrării sale.

²⁰ Engelhardt, Edouard Philippe, *Les embouchures du Danube et la Commission instituée par le Congrès de Paris* în Drăghicescu, 1943: 467. Engelhardt nu este singurul călător în Sulina, mai primim informații din note de călătorie și de la Mihail Harret, Vasile Alecsandri, Xavier Marmier, Patrick O'Brien (vezi Cernovodeanu, 2007), precum și Paraskevopoulos G.P (vezi Petrescu, 2017: 179-193). Tot despre anul 1953 ne oferă informații și O'Brien, 2016: 23-29.

²¹ Drăghicescu: 467.

²² În aceeași perioadă aproximativ 14000 de greci sunt raportați în Principatele Române; dintre aceștia cei mai mulți locuiau în aceste trei porturi Brăila, Galați, Sulina, conform Harlaftis, 1996: 7. Informații privind numărul grecilor din principate, prezența lor în porturile Dunărene găsim și la Παπακωνσταντίνου, Κοντογέωργης, iar o temeinică aprofundare a structurii rețelei ioniene la Ardeleanu, 2010; 2012.

²³ Περιστεροπούλου, 2012: 21 (care citează Arhiva Istorică a Ministerului de Externe din Grecia ΙΑΥΕΕ φάκελος 58/1, έγγραφο υποπρόξενου Νικολάου 4/16.01.1980 nr. 4).

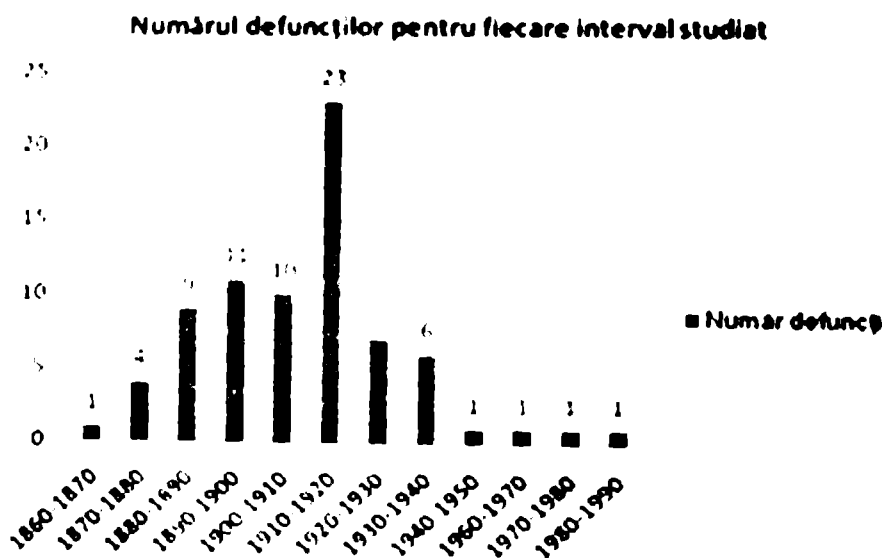
²⁴ Bondar et alii: 29.

²⁵ Seișanu, 1928: 195.

Conform Planului de dezvoltare urbană a orașului Sulina²⁶, la sfârșitul anului 2016 orașul avea o populație totală de 4071 de persoane, dintre care 1.69% greci, în scădere dramatică față de procentul care depășea 50% în anii de început ai unui oraș care astăzi se confruntă cu procesul de îmbătrânire crescândă a populației, cauzat de migrația locuitorilor către alte zone urbane²⁷. Procentul mare de greci din anii de glorie ai orașului – perioada de funcționare a Comisiunii Europene a Dunării și perioada în care orașul a fost port liber (Sulina a fost declarată porto-franco în anul 1870, de către guvernul turc, stare acceptată și continuată de guvernarea românească de după 1878, până în 1930²⁸) – și prezența lor activă maritimă și comercială se reflectă în inscripțiile de pe mormintele din cimitirul maritim.

Graficul de mai jos ne arată perioadele în care s-au înregistrat cele mai multe decese. Observăm că procentul cel mai mare este înregistrat în perioada porto-franco, mai precis în anii 1910-1920, când mișcarea grecilor în portul Sulina a cunoscut cea mai activă perioadă.

Graficul nr. 3: Situația deceselor pentru intervalele studiate

Sursa: Analiza datelor cercetării.

Cu ușurință se poate observa din datele prelucrate că doar o persoană a decedat anterior instituirii porto-franco și 11 după ridicarea acestui regim portuar, marea majoritate a deceselor (aproximativ 60) aparținând de fapt perioadei porto-franco. Să nu uităm totuși că mormintele păstrate sunt puține comparativ cu ceea ce ne lasă să întrevădem arhivele vremii²⁹. De cealaltă parte a balanței, în anul 1926 încă se mai

²⁶ Primăria Sulina, 2018: 78.

²⁷ Primăria Sulina, 2018: 82.

²⁸ Bondar et alii: 80.

²⁹ Cu ocazia cercetărilor pentru un articol privitor la Petros Lagoudakis, am identificat peste 60 de etnici greci decedați în dosarul corespunzător anului 1895 la Arhivele Naționale, Serviciul Județean Tulcea, fond: Primăria Orașului Sulina 1880-1968, Registre de stare civilă, dosar 63/1895.

regăsesc în Sulina în viață numeroși greci, ale căror nume de familie sunt menționate în cimitirul maritim pe inscripțiile scrise cu alfabet grecesc sau latin. O listă de subscrieri pentru susținerea proiectului de amenajare a plajei Sulina, fragmentată în anul 1926 pe parcursul a mai multor numere din „Curierul Sulinei”, îi menționează printre mulți alții pe: Zervos, Haidusis, Macris, Kiriakos, Hagiopol, Mitakis, Garbis, Georgiades, Plakakis, Sideris, Rigas, Spanudis, Zachis, Canelatos, Eftimopol, Petusi. Totuși, cererile de naturalizare publicate în același săptămânal confirmă faptul că grecii din Sulina se rupseseră de patria mamă: Dionisie Zvoronos solicită naturalizarea, renunțând la protecție, dornic să devină cetățean român³⁰; Ștefan D. Calogera, fiul lui Domenico, stoler naval născut în Sulina în 1873, tată a 4 copii, dorește să îmbrățișeze cetățenia română³¹. Aflăm din același ziar local că Domenico, tatăl său, a decedat în august 1926; mormântul nu se regăsește astăzi în cimitir. În luna mai a anului 1926, ca și în cazul solicitării precedente, Stamati Tomazos, născut în Grecia și stabilit de aproape 40 de ani în Sulina, depune cererea de naturalizare³².

3. Clasificarea subiecților cercetării

Din datele analizate cu ocazia acestei cercetări am constatat că defuncții pot fi clasificați în trei categorii, în funcție de proveniența și ocupațiile subiecților. Este evident că Eptanisa, Kefalonia/Cefalonia și Ithaki/Itaca sunt cel mai puternic reprezentate localități de proveniență a grecilor din Sulina, toponimele fiind aproape echivalente termenului „ionian”³³. După războiul Crimeii, raportul de forțe se schimbase în detrimentul negustorilor din Chios și în favoarea rețelei ioniene, circa 140 de familii de greci specializați în comerțul cu cereale și cărbune³⁴, foarte mulți dintre aceștia fiind supuși britanici, emigranți din insulele ionice (Eptanisa)³⁵, susțineau activități de afaceri în porturile dunărene (Brăila, Galați și Sulina) și la Marea Azov și „duceau cereale în călătoriile lor către destinație, aducând cărbune la întoarcere. Și-au dezvoltat activitățile în ultima parte a secolului al XIX-lea, în perioada trecerii de la vasele cu pânze la vasele cu aburi, și au devenit importanți proprietari de vase cu aburi”³⁶, astfel încât Sulina, un port de tranzit, s-a transformat într-un important centru de export la Marea Neagră³⁷. Piloții de pe Dunăre erau aproape fără excepție ionieni³⁸. Sulina se află în perioada 1830-1860 pe al treilea loc printre preferințele de destinație ale navelor comerciale ioniene³⁹.

³⁰ *Curierul Sulinei*, anul I, nr.23, 1926: 2.

³¹ *Curierul Sulinei*, anul I, nr.15, 1926: 2.

³² *Curierul Sulinei*, anul I, nr.17, 1926: 2.

³³ Harlafti, 1996: 74.

³⁴ Ardeleanu, 2012: 30. Vezi și Halafti, 1996: 71-106.

³⁵ Halafti, 1996: 7.

³⁶ Καρδάσης, Χαρλαύτη, 2006: 56. Despre acest subiect, vezi și Χαρλαύτη, 1993: 71.

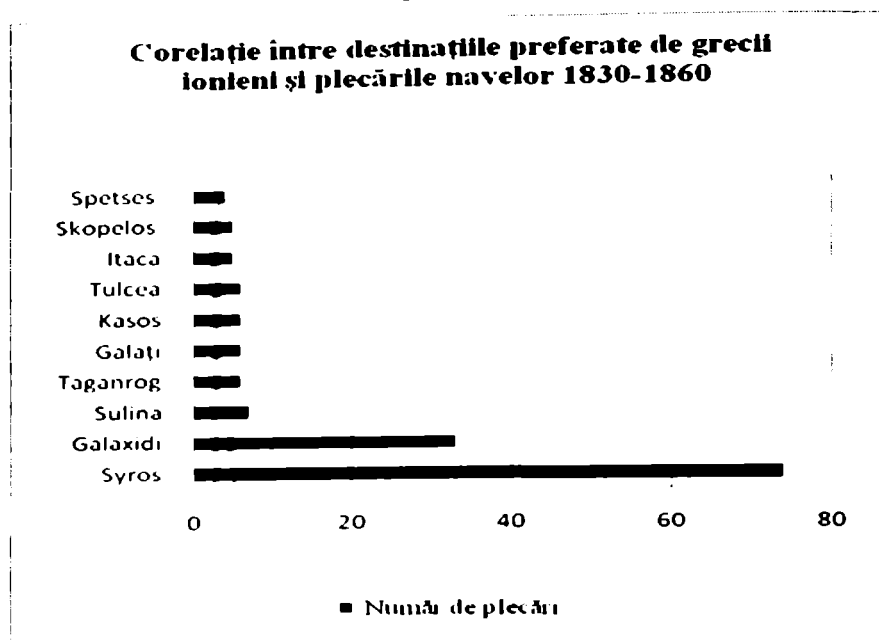
³⁷ Καρδάσης, Χαρλαύτη, 2006: 61.

³⁸ Ardeleanu, 2012: 36.

³⁹ Καπετανάκης, 2009: 271.

Graficul nr. 4: Corelație între destinațiile preferate de grecii ionieni și numărul de plecări ale navelor

Sursa: Date prelucrate conform Kapetanakis, 2009: 305.

Georgitsogianni menționează și alte nume scrise cu caractere grecești, cât și cu alfabet latin aparținând grecilor din Kefalonia, Itaca, precum și Zakynthos: Antonatos, Argyros, Arsenis, Avgherinos, Varvatis, Vitoratos, Vlassopoulos, Garmpis, Zervos, Igglesis/Inglesis, Kamperis, Kanelatos, Karantinos, Kefalas, Kolyvas, Kontogouris, Lefkaditis, Likiardopoulos, Liossatos, Manolatos, Markopoulos, Matiatis, Garoumpis, Menagatos, Stamatelatos, Mikellatos, Petousis, Svoronos, Tomazatos, Frentinos, Frankiskatos⁴⁰. Printre cele mai puternice familii kefalonite din industria navală/maritimă se numără Igglesis/Inglesis, Likiardopoulos, Svoronos, Fragkopoulou, Fokas, pe ai căror reprezentanți îi vom găsi și în Sulina⁴¹.

3.1. Prima categorie: proprietari de nave, membri ai rețelei ionieni, greci influenți

Observând localitățile de proveniență, așa cum reies din inscripții, dar și din analiza surselor scrise, putem concluziona că aproximativ 65% dintre nume se regăsesc în rețeaua ioniană specializată în comerț și navigație: Arapis (epitaful nr. 1), Arsenis (epitaful nr. 5), Avgherinos (epitafurile nr. 8,9), Varvatis/Barbatis (epitaful nr. 10), Vlassopoulos (nr. 11), Gratzos (nr. 14), Zervos (nr. 16), Inglesis (nr. 18,19), Kalligas (nr. 20), Kalinikos (nr. 21), Kamveris/Camberis (nr. 22, 23, 24), Karandeinos (nr. 28), Karantinos (nr. 29), Kontogouris (nr. 31, 32), Lichiardopoulos (nr. 37), Mylonas (nr. 54), Moraitis (nr. 56), Papanikolaou (nr. 60), Paraschakis

⁴⁰ Γεωργιτσογιάννη, 2019: 656.

⁴¹ Καπετανάκης, 2009: 305.

(nr. 61), Politis (nr. 65,66), Politou (nr. 67), Svoronos (nr. 72,73), Syggros/Syggros (nr. 74-78); dintre aceștia vom prezenta mai jos câteva cazuri emblematice, urmând ca întreg corpusul de inscripții să fie redat în finalul lucrării.

Dominația și bogăția grecilor caracterizează și mormintele acestora, care se disting de departe prin dimensiuni, dar și prin lux⁴². Atracția exercitată de comerțul cu grâne și de navigația⁴³ la gurile Dunării, așa cum de altfel subliniază și nepotul lui Spyrogiannis L.Gratsos (numele de familie de pe inscripția nr. 11)⁴⁴ a pus în mișcare mare parte din populația insulelor ionice:

„Itaca, insulă de navigatori a cărei jumătate de populație lucra pe Dunăre sau în alte părți din lume, avea una dintre cele mai semnificative circulații de monedă străină, cu mult mai accentuată decât multe alte orașe de dimensiuni mai mari din Grecia. Toți marinarii sau cei plecați în pribegie trimiteau bani acasă cu cecuri bancare pentru o mai mare siguranță. Tot cartierul știa mereu care vecină primise scrisoare cu cec pentru că tot timpul acestea veneau recomandate și de multe ori destinatarul era silit să solicite ajutorul altei vecine care știa mai multă carte pentru a semna chitanța”. [«Το Θιάκι, σαν ναυτικό νησί και με το μισό πληθυσμό που δούλευε στο Δούναβη ή σ’ άλλα μέρη του κόσμου, είχε μια από τις μεγαλύτερες διακινήσεις ξένου συναλλάγματος, πολύ περισσότερο από άλλες μεγαλύτερες πόλεις της Ελλάδας. Όλοι οι ναυτικοί ή ξενιτεμένοι στέλναν τα λεφτά στα σπίτια τους με τραπεζικές επιταγές για μεγαλύτερη ασφάλεια. Όλη η γειτονιά πάντα ήξερε ποια γειτόνισα είχε λάβει γράμμα με τσέκι γιατί αυτά πάντα ερχόταν συστημένα και πολλές φορές η παραλήπτρια αναγκάζοταν να ζητήσει τη βοήθεια άλλης γραμματισμένης γειτόνισας για να υπογράψει την απόδειξη»]⁴⁵.

Inscripția nr.11 de pe mormântul celui care este după toate probabilitățile rudă cu scriitorul de mai sus conține următoarele: ΕΝΘΑΔΕ ΚΕΙΤΑΙ ΔΙΜΗΤΡΙΟΣ ΓΡΑΤΖΟΣ ΕΓΕΝΗΘΗ ΣΤΑ 1823 ΟΚΤΟΒΡΗΟΥ 26 ΑΠΙΒΙΩΣΕ ΣΤΑ 1871 ΥΜΕΡΑ ΤΡΗΤΗ 28 ΙΟΥΝΟΥ ΥΜΕΡΑ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΥΛΙΚΗΑΣ 48 ΙΤΟΝ ΘΑΝΤΟΣ ΤΟΥ ΑΦΝΗΔΗΟΣ ΠΑΤΡΗΣ ΙΘΑΚΗΣ [...] /ΑΙCΙ ΖΑCΕ ΔΙΜΙΤΡΙΟΣ ΓΡΑΤΖΟΣ, ΝΑΪCΤΟΤ ΠΕ 26 ΟCΤΟΜΒΡΙΕ 1823, ΔΕCΕΔΑΤ ΠΕ 28 ΙΥΝΙΕ 1871, ΔΕ ΖΙΥΑ ΣΦΑΝΤΥΛΙΥ ΑΠΟCΤΟΛ ΙΝ ΒΑΡCΤΑ ΔΕ 48 ΔΕ ΑΝΙ ΜΟΑΡΤΕΑ ΝΕΑΪΤΕΡΤΑΤΑ ΠΑΤΡΙΑ ΜΑΜΑ ΙΤΑCΑ [...].

Familia Gratzos/Gratsos este binecunoscută în Itaca. Un anume Georgios Gratsos, născut în Itaca în 1869, a fost fiul lui Dimitrios Gratsos și al Mariei Dimitriou. Alături de frații săi a devenit armator, fiind acționar al vaporului Odysseus aparținând societății Drakouli. Cu o membră a familiei Drakouli se va căsători de

⁴² Περιστεροπούλου, 2012: 129.

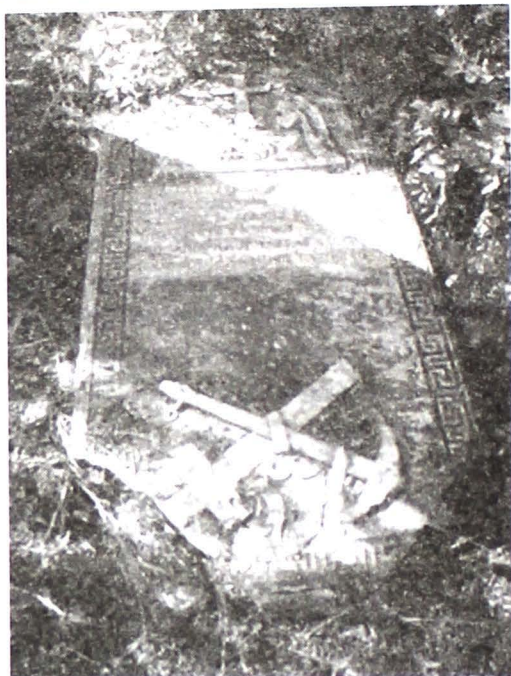
⁴³ Γεωργιτισογιάννη, 2019: 647.

⁴⁴ Despre informații cu privire la locuitorii din Eptanisa pe baza inscripțiilor funerare vezi și Γεωργιτισογιάννη, 2019.

⁴⁵ Βλασσόπουλος, 1998: 134.

altfel, dobândind 4 fii; în 1924 se separă de afacerea familie Drakouli, înființându-și propriul său birou maritim, fiind de asemeni și unul dintre fondatorii Băncii Piraeus Bank⁴⁶. Cercetările viitoare vor încerca să definească mai clar legăturile de rudenie între Dimitrios Gratzos, decedat în Sulina, și familia din Itaca, precum și scriitorul Spyrogiannis L.Gratsos născut în Sulina în 1897.

Fotografia nr. 4: Mormântul lui Dimitrios Gratzos din Itaca

Sursa: arhiva personală.

Unui alt reprezentant al kefaloniților îi este dedicată inscripția nr. 15. Despre măreția vremurilor trecute amintește cu un farmec aparte o rudă a acestuia, Victor Ivanovici, vorbind despre vărul său, Stavros Deligiorgis⁴⁷:

„Nu știam, iar mama mi-a explicat că mama lui Stavros [...] fusese o Kalligás, clanul din care și ea, mama mea, se trăgea după mamă. Stirpea era de loc din Kalligata de Cefalonia, sat măturat de cumplitul cutremur din 1953, și din care astăzi subzistă doar numele, clopotnița bisericii și fabrica de vinuri apaținând, vezi bine, unui Kalligás. [...] O ramură a clanului respectiv (desigur, nu cea mai ilustră, nici cea mai prosperă, în schimb dotată cu destulă îndrăzneală) se strămutase cu o generație în urmă în România, mai bine zis la marginea ei, în micuțul port Sulina, de la gurile Dunării (iar unii, zice-se, urcaseră în amonte până la Brăila). Din acei Kalligás sulineni descindeau, deci, mamele noastre și, prin ele, noi înșine”.

⁴⁶ Παϊζη, 2011: 30.

⁴⁷ Ivanovici: 2019.

Inscripția nr. 15 aparținând kefalonitului Apostolos Kalligas impresionează prin vechime și prin versurile pline de suferință: ΒΑΡΕΙΑ ΠΛΑΞ ΑΝΑΙΣΘΗΤΟΣ ΟΝ ΤΙΜΑΛΦΕΣ ΚΑΛΥΠΤΕΙ/ΚΑΙ ΘΗΣΑΥΒΡΟΝ ΠΟΛΥΤΙΜΟΝ ΑΠΩΛΕΣΘΕΝΤΑ ΚΡΥΠΤΕΙ/ ΑΠΟΣΤΟΛΟΝ ΤΟΝ ΚΑΛΛΙΓΑΝ ΓΟΝΟΝ ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ/ ΤΖΙΓΟΝΙΑΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΑΝΔΡΑ ΘΕΟΥ ΛΑΤΡΕΙΑΣ/ ΑΓΑΠΗΜΕΝΟΝ ΣΥΖΥΓΟΝ ΦΙΛΟΣΤΟΡΓΟΝ ΠΑΤΕΡΑ/ ΚΑΛΟΝ ΠΟΛΙΤΗΝ ΔΙΚΑΙΟΝ ΤΩΝ ΤΕΚΝΩΝ ΤΩ ΑΣΤΕΡΑ/ ΤΡΙ ΕΤΗ Κ ΕΒΔΟΜΗΚΟΝΤΑ ΕΝΑΡΕΤΟΣ ΒΙΩΣΑΣ/ ΕΤΑΧΥΝΕΝ Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΖΩΗΣ ΤΟΥ ΝΗΜΑ ΚΟΨΑΣ/ Η ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΑΥΤΟΥ ΛΙΑΝ ΒΑΡΥΑΛΓΟΥΣΑ/ ΤΟΝΔΕ ΤΟΝ ΛΙΘΟΝ ΕΘΗΚΕ ΑΥΤΩ ΕΥΓΝΩΜΟΝΟΥΣΑ/ ΑΠΕΒΙΩΣΕ ΕΝ ΣΟΥΛΙΝΑ 20 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1881.

PIATRA GREA ȘI-NTUNECOASĂ ODORUL CE-I ACOPERIT/ ȘI SCUMP TEZAUUR CE-AM PIERDUT FOSTU-I-A TĂINUIT./ APOSTOLOS KALLIGAS, URMAȘ DIN KEFALLONIA,/ BĂRBAT IUBIT DE DUMNEZEU, DIN FAMILIA TZIGONIA PREAIUBIT SOȚ ȘI TATĂ TOT LA FEL DE IUBITOR/ BUN CETĂȚEAN ȘI DREPT, FIILOR ASTRU CĂLĂUZITOR/ ȘAPTEZECI ȘI TREI DE ANI ÎN VIRTUTE A TRĂIT/ SĂ-I RETEZE FIRUL VIEȚII MOARTEA IUTE S-A GRĂBIT./ FAMILIA ACESTUIA, PLINĂ DE SUFERINȚĂ

ASTĂ PIATRĂ-A 'NĂLȚAT ÎN SEMN DE RECUNOȘȚINȚĂ./ A DECEDAT ÎN SULINA ÎN 20 SEPTEMBRIE 1881.

Fotografia nr. 5: Placă cu inscripție versificată dedicată de familie lui Apostolos Kalligas

Sursa: arhiva personală.

În cazul mormântului lui Apostolos Kalligas, pe care este așezată una dintre cele mai vechi plăci mortuare din cimitirul maritim, marmura stă dovadă a averii dobândite, titularul fiind probabil pilot, după cum arată simbolul ancorei, însoțit de o

cruce. Familia Calliga din Tulcea, provenită din insula ioniană Kefalonia se stabilise aici în jurul anului 1921. Regăsim mai mulți urmași ai acesteia în orașul de lângă Dunăre. Monumentul analizat este realizat la Tulcea de un cunoscut artist din localitate și arată starea materială fericită a familiei Kalligas din Sulina, „fenomen firesc în contextul evenimentelor de la sfârșitul veacului, care au transformat portul-franc Sulina în cel mai important centru comercial al Răsăritului european”⁴⁸.

Inscripția nr. 14 aparține unuia dintre monumentele emblematice din Sulina, fiind format din două statuete care îi reprezintă pe cei doi copii; adesea desemnat în mod eronat prin expresia „cei doi frați”, impresionează și prin vârsta fragedă la care au decedat: ANNA ΚΑΙ ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΙΓΓΛΕΣΗ / ANNA ΓΕΝΝΗΘΕΙΣΑ ΤΗ 5 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1885 ΑΠΟΘΑΝΟΥΣΑ ΤΗ 22 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1887 ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΓΕΝΝΗΘΕΙΣ ΤΗ 29 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1884 ΑΠΟΘΑΝΩΝ ΤΗ 4 ΙΟΥΝΙΟΥ 1895. ΤΟ ΜΝΗΜΕΙΟΝ ΤΟΥΤΟ ΑΝΑΤΙΘΗΣΙ ΟΙ ΤΕΘΛΙΜΜΕΝΟΙ ΓΟΝΕΙΣ ΕΝ ΕΤΕΙ 1895.

ANNA ȘI GERASIMOS INGLESII / ANNA NĂSCUTĂ PE 5 AUGUST 1885 DECEDATĂ ÎN 22 SEPTEMBRIE 1887/ GERASIMOS NĂSCUT ÎN 29 SEPTEMBRIE 1884 DECEDAT ÎN 4 IUNIE 1895. ACEST MONUMENT L-AU ÎNĂLȚAT PĂRINȚII ÎNDOLIAȚI ÎN ANUL 1895.

Fotografia nr. 6: Monumentul Inglesis

Sursa: arhiva personală.

Statuia reprezintă doi copii de 2 și, respectiv, 11 ani, frate și soră. Soarta s-a arătat neiertătoare și cu alți membri din familia Inglesis, cunoscuți și bogați armatori: Nicolau Inglesis, 33 ani, necăsătorit, decedat de phtisie pulmonară în 2 februarie

⁴⁸ Baumann, 2005: 47.

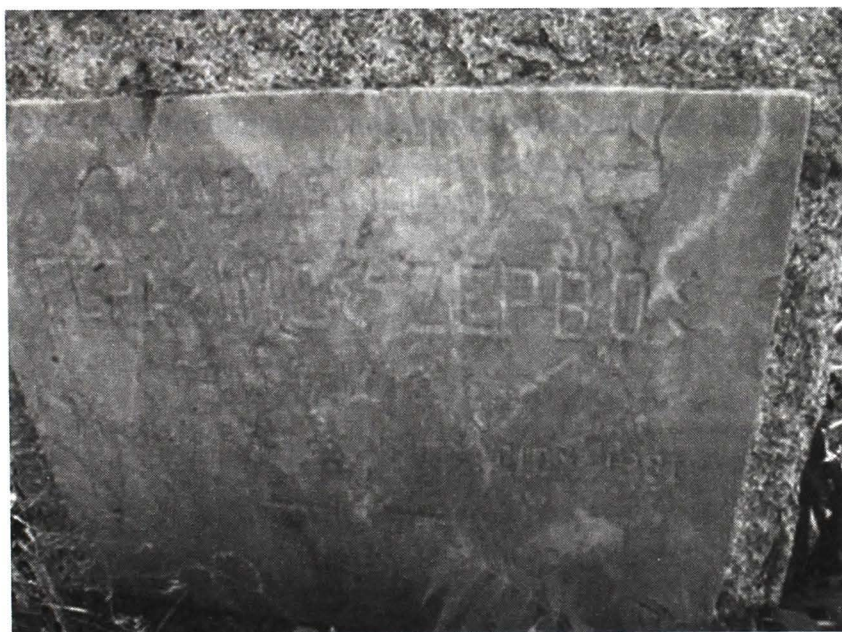

1895, fiul lui Stavru Inglesis, mort, și al Mariei Inglesis, a decedat acasă, pe strada Vestoniei⁴⁹. Tot în 1895 moare și Gherasim Inglesi, fiul lui George Inglesi, comerciant, în vârstă de 40 de ani, și al Efrisoniei Inglesi, 32 de ani, casnică. Copilul de 8 luni a decedat din cauza unei febre tifo-palustre⁵⁰. Un alt reprezentant al familiei, Dimitrios Inglesis, născut în Kefalonia, provenit dintr-o familie aristocratică, se află la Odessa în 1804, devenind un strălucit comerciant cu cereale⁵¹. Astăzi, familia continuă tradiția cu o afacere de succes în sectorul naval⁵².

Inscripția nr. 13 este dedicată cu simplitate memoriei medicului Gerasimos Zervos: ΕΝΘΑΔΕ ΚΕΙΤΑΙ ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΖΕΡΒΟΣ ΓΕΝΝΗΘΕΙΣ ΤΩ 1842 ΑΠΟΒΙΩΣΑΣ ΤΗ 29 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1901/ ΑΙΧΙ ΖΑΧΕ ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΖΕΡΒΟΣ ΝΑΪΣΚΟΥΤ ΙΝ 1842 ΔΕΚΕΔΑΤ ΠΕ 29 ΙΑΝΟΥΑΡΙΕ 1901.

Aflăm despre Gerasimos Zervos, născut în 1842 în Zervata, Kefalonia, că absolvise Facultatea de farmacie din Padova, Italia, și, bucurându-se de un statut material prosper, la sosirea în 1872 în Sulina a deschis aici o farmacie care inițial a purtat numele Minerva⁵³, ca mai apoi să fie denumită Speranța⁵⁴. În 1879 în Sulina erau doar două farmacii, Minerva și farmacia de la spitalul CED (Comisiei Europene a Dunării)⁵⁵. Monumentul funerar corespunde statutului social și averii medicului.

Fotografia nr. 7: Detaliu de pe crucea dr. Zervos

Sursa: arhiva personală.

⁴⁹ SANTL-PS, dosar 63/1895, fila 46.

⁵⁰ SANTL-PS, dosar 63/1895, fila 52.

⁵¹ Εγκυκλοπαίδεια.....(10.04.2020, blacksra.ehw).

⁵² Στατήρης, Ιγγλέσης: 2019.

⁵³ Georgescu-Tulcea, 2000: 18.

⁵⁴ Lucasciuc et al., 2009: 26.

⁵⁵ Lucasciuc et al., 2009: 26.

Inscripția versificată cu nr.38, scrisă olograf, parțial păstrată, de pe mormântul lui Evangelos Mylonas este, conform datelor interpretate, cea mai veche din cimitir, o dovadă în plus fiind și limbajul arhaizant: Κρύψον οστέα Τύμβε Ευαγγέλου Μυλωνά Ος εξεμέτρησε το ζην εν φιλοξένω χώρα Πρώτη Αυγούστου .απη' το σωτηρίω έτει Μόλις αριθμω (...) εξήκοντα (...) / Βλαστό (..) Ελλάδας / Εκ Πυργου της Ευβοίας, Ενθάδε την σωρόν κατέλειπε του ....(...). Σύμβια δύσμοιρος δακρυροούσα τέκνα τε έγγονα συντετριμμένα πλάστην ταπεινώς παρακαλούσι Γαίαν ελαφράν (...)/ Ascunde, morminte, osemintele Lui Evangelos Mylonas Care și-a găsit sfășitul Într-o țară primitoare În întâi august 1808 Anul Domnului Doar 60 de ani ...(...) / Vlăstar al Greciei din Pyrgos Evvoia/ Aici a abandonat trupul (...). Soția vitregită de soartă copiii înlăcrimați și nepoții îndurerați Roagă cu smerenie pe creator pământul ușor (...).

Crucea deteriorată și desprinsă de pe postament împiedică o bună vizualizare și interpretare a datelor, însă familia Mylonas apare în listele deținătorilor de vapoare (în anul 1895) pe Dunărea românească⁵⁶. Și familia Moraitis se află pe listele de armatori, deținând 7 vapoare. Tot versificată și cu scris de mână este și placa mortuară a lui Emmanouil Moraitis, poziționată chiar în apropierea porții de intrare în cimitirul ortodox. Din păcate, se deteriorează cu fiecare an care trece: era lizibilă în jurul anilor 2011-2012, la momentul în care am realizat primele fotografii în cimitir, pentru ca în vara anului 2019 textul să se volatilizeze aproape în întregime.

Fotografia nr. 8: Postamentul crucii de pe mormântul lui Evangelos Mylonas

Sursa: arhiva personală

⁵⁶ Harlaftis, 1996: 365.

3.2. A doua categorie: personal al Comisiei Europene a Dunării

Personalul folosit de Comisiunea Europeană până în anul 1930 se ridica la 39 de membri (cadre angajate), plus muncitori temporari al căror număr varia în funcție de lucrări. Grecii angajați de Comisiune erau în număr de 55 dintre care 10 piloți, 9 personal intermediar și 33 personal inferior. La finalul anului 1930 muncitorii temporari greci erau 121 de persoane, urmând după cei 567 de români folosiți de serviciul tehnic la Sulina, Tulcea și Isaccea⁵⁷. Pentru cei care au lucrat ca temporari, Comisia se îngrijea de repatrierea lor, preluând, după caz, ea însăși cheltuielile⁵⁸. Printre muncitorii temporari sunt amintiți Nikolaos Vitzentzatos, Dimitris Vidalis, Gheorghios Sideris, Theodoros Roditis, Serghei Pavlidis, Ilias Iliadis, Odysseas Bouzakis, Alexandros Paliouras, Hristos Vouliasmenos, Gherasimos Frantziskatos, Gheorghios Papadopoulos, Nikolaos Plakakis, Stefanos Dimitriou, Andreas Tomazos, Nikolaos Panayotou, K. Oikonomakis, Evangelos Vitoratos, Manolis Papadopoulos, A. Peroulidis. Cu excepția epitafului nr. 42 nu regăsim inscripții în limba greacă la această categorie. Stela funerară stabilește cu certitudine statutul privilegiat social și financiar al personalului CED: TH MAKAPIA MNHMH ΓΕΩΡΓΙΟΥ Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ/ ΓΕΝΝΗΘΕΝΤΟΣ ΕΝ ΒΑΣΙΛΙΚΩ ΤΗ 1 ΜΑΡΤΙΟΥ 1875 ΑΠΟΒΙΩΣΑΝΤΟΣ/ ΕΝ ΣΟΥΛΙΝΑ ΤΗ 28 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1924 Η ΤΕΘΛΙΜΜΕΝΗ ΣΥΖΥΓΟΣ/ ΑΪΔΙΟΥ ΕΥΓΝΩΜΟΣΥΝΗΣ ΕΙΣ ΤΕΚΜΗΡΙΟΝ ΤΟΝΔΕ ΤΟΝ ΛΙΘΟΝ ΕΘΗΚΕΝ/ A. SANTALENA & G. VIVANTE BUCURESTI-GALATI / ÎNTRU FERICITA AMINTIRE A LUI GEORGIOS P.PAPADOPOULOS NĂSCUT ÎN VASILIKO PE 1 MARTIE 1875 DECEDAT ÎN SULINA ÎN 28 IANUARIE 1924 SOȚIA/ ÎNDOLIATĂ SPRE DOVEDIREA VEȘNICEI RECUNOȘȚINȚE A RIDICAT ACEASTĂ PIATRĂ/ A. SANTALENA & G. VIVANTE BUCURESTI-GALATI.

Din personalul inferior al Comisiei Europene a Dunării fac parte în 1939 următorii supuși greci⁵⁹: Haidousis Stamatis, Mavros Sokratis, Garbis Gherasimos, Yanouris Nikolaos, Kanellatos Grigorios, Kalinikos Ilias, Malezis Evangelis, Yanouris Minas, Petousis Panayotis, Vlahos Panayotis, Halaris Yorgos, Menegatos Spyridon, Yanouris Sokratis, Leventis Hristos, Komianakis Manolis, Hrysolouris Yorgos, Pieratos Spyridon. Nu îi regăsim pe monumentele analizate.

3.3. A treia categorie: morminte cu elemente nedeterminate

Pentru aproximativ 10 morminte nu se pot determina conexiuni pentru a se stabili proveniența, cum ar fi, de exemplu, crucile metalice marcate doar cu inițiale, în puternic contrast cu celelalte morminte.

⁵⁷ Primăria, 2006: 62. Vezi și Bondar et al., vol. I: 258.

⁵⁸ Dracodaidis, 2000: 15.

⁵⁹ Dracodaidis, 2000: 15.

Sursa: arhiva personală

4. Concluzii

În cadrul cercetării desfășurate în Sulina pe parcursul mai multor ani am fotografiat, am transliterat, am descifrat și am clasificat epitafuri din 60 de ansambluri mortuare cu inscripții în limba greacă (unele cu un singur defunct, altele cu mai mulți defuncți), care au cumulat un număr total de 82 de nume.

Analiza epitafurilor a evidențiat faptul că mormintele cele mai impozante aparțin defuncților din familii cu stare materială foarte bună. Toate mormintele grecilor care făceau parte din rețeaua ioniană se remarcă prin dimensiunile impunătoare ale plăcilor funerare și ale monumentelor funerare.

Epitafurile sunt complexe, versificate, ample, cu un lexic bogat, arhaizante pe alocuri, cu reminiscențe din limba greacă veche, ceea ce demonstrează că defuncții provin din familii cu o cultură peste medie⁶⁰ pentru care este foarte important mesajul lăsat de defunct celui care pătrunde în cimitir, „trecătorul”. Defuncții care își declară obârșia provin din Andros (1), Cahul (1), Chios (3), Cipru (1), Galați (1), Itaca (2), Kasos (1), Kefalonia (4), Konstantinoupoli (2), Laconia (1), Lesbos (1), Mykonos (1), Pyrgos Evvia (1), Niculițel (1), Samos (1), Sulina (3), Vasiliko (1), Zakynthos (1).

Peste jumătate dintre numele de pe inscripțiile în limba greacă se regăsesc în rețeaua ioniană de comercianți și navigatori, familii bogate care au găsit în Sulina și în porturile dunărene noi oportunități (având legături cu familii de ionieni din Galați și Brăila).

⁶⁰ Într-un studiu recent, Dracodaidis consideră că „nivelul de educație al grecilor în toată zona Pontului Euxin depășea cu mult nivelul mediu de educație al localnicilor” (Baumann, 2005: 91).

Cea mai veche inscripție este așezată pe mormântul lui Evangelos Mylonas (1868), cea mai nouă îi este dedicată lui Politis Konstantinos (1987). Cel mai vârstnic locuitor al acestui „oraș” este Arsenis Gerasimos, decedat la 95 de ani. Apostolos Kaligas și Evangelos Mylonas sunt primii născuți dintre cei îngropați în cimitir (1808). O parte din morminte (cele mai impunătoare) încă mai poartă fotografiile decedaților. Din totalul decedaților, 53 sunt bărbați, 20 femei, 7 copii, iar în două situații nu avem date. Monumentele funerare au fost realizate în Atena, în Pireu, dar și în Tulcea sau Galați.

Inscripțiile nu sunt foarte darnice în privința meseriilor defuncțiilor, pe un mormânt este menționată ocupația de pilot, pe altul cea de băcan folositor comunității. În schimb, simbolistica ornamentelor de pe morminte ne aduce în atenție ancora și timona de numeroase ori, elemente care subliniază simultan numele binemeritat de cimitir maritim dobândit din cauza apropierii de mare și datorită meseriilor legate de apă (pilot, comerciant maritim, armator). Profesiile predominant maritime susțin specificul maritim al cimitirului.

Toate lespezile funerare au fost dedicate de membrii familiei, fapt care demonstrează o strânsă legătură la nivelul relațiilor intrafamiliale și stau mărturie pentru valorile respectate de familie: familia este centrul vieții comunității; din epitafuri rezultă un grad înalt de afectivitate și respect între membrii familiei, mândria apartenenței la nația elenă, dorul de patrie și pribegia nedorită.

Cimitirul din Sulina, la fel ca alte cimitire urbane, a devenit o adevărată așezare în care morții împart același teritoriu cu cei vii⁶¹, fiind în plus un spațiu social, loc de întâlnire al celor vii cu cei morți, dar și loc de interrelaționare, dacă ar fi să ne gândim la Parastasul piraților din Sulina, un festival organizat în cimitir pornind de la simbolul craniului cu oase încrucișate de pe unul dintre mormintele grecești.

Sulina este un oraș-muzeu, ea însăși – o heterotopie, o ruptură din timpul tradițional, un loc în care novicele își poate realiza călătoria inițiatică, ca într-un basm pentru a apărea mai apoi purificat, plin de bogăție și de averi, asemeni armatorilor din rețeaua ioniană. Pentru unii poate fi o trecere către o cvasi-enternitate, sau o „margine, un loc unde sosești ca să poți pleca și reveni oricând ai dori-o”⁶², conferind de fapt simultan o impresie oximorică de centru și de margine⁶³, asupra căreia cu siguranță vom mai reveni.

---

⁶¹ Worpole, 2003: 17.

⁶² Ivanovici, 2019.

⁶³ Βατόπουλος, 2019: 113.

ANEXĂ: Inscripțiile în limba greacă din cimitirul maritim din orașul Sulina

Grafia a fost păstrată conform inscripțiilor. Descifrarea, transliterarea și traducerea, după caz, a inscripțiilor funerare se prezintă ca un imperativ deosebit de memorabil pe măsură ce oferă informații suplimentare despre persoana înhumată, statutul social-politic deținut în societate⁶⁴. Putem vorbi pe de o parte de o literatură a inscripțiilor funerare, de o literatură a cimitirului⁶⁵, pe de altă parte de un izvor de informații istorice deloc neglijabile.

1.ΕΚ ΜΥΚΟΝΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΑΛΗΝΑΤΗΡΗΣ ΑΠΕΒΙΩΣΕ 10 ΜΑΙΟΥ 1910 ΕΤΩΝ 65
PANAGIOTIS ALINATIRIS DIN MYKONOS A DECEDAT PE 10 MAI 1910 ÎN
VÂRSTĂ DE 65 ANI”.

2.ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ.... /ΑΠΟΘΑΝΟΥΣΑ.../ΚΥΡΙΑΚΟΣ Π.... ΑΠΟΘΑΝΩΝ 1915
ANASTASIA....DECEDATĂ... KYRIAKOS P... .DECEDAT 1915

3. ΕΝΘΑΔΕ ΚΕΙΤΕ ΑΝΔΡΕΑΣ Γ ΑΡΑΠΙΣ ΑΠΕΒΙΩΣΕΝ ΕΙΣ ΣΟΛΙΝΑ ΤΑΣ 28 ΜΑΡΤΙΟΥ
1903
AICI ZACE ANDREAS ARAPIS A DECEDAT ÎN SULINA PE 28 MARTIE 1903

4.ΠΑΝΑΓΗΣ Α. ΑΡΣΕΝΗΣ ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ Π. ΑΡΣΕΝΗΣ
PANAGIS A. ARSENIS EFSTATHIOS P.ARSENIS
Crucea este extrem de greu accesibilă din cauza vegetației. Fără alte date vizibile.

5.Ε. 1815 ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΑΡΣΕΝΗΣ Α. 1910.
S-a născut în 1815 GERASIMOS ARSENIS A decedat 1910.

6.1879 ΜΑΡΤΙΟΥ 28 ΜΕΝΟ ΕΔΟ Π. Γ. ΑΥΓΕΡΙΝΟΣ
ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ Π. ΑΥΓΕΡΙΝΟΣ ΓΕΝΝΗΘΕΙΣ ΕΝ ΚΕΦΑΛΗΝΙΑ ΤΗ 17 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ
1835 ΑΠΟΒΙΩΣΑΣ ΕΝ ΣΟΥΛΙΝΑ ΤΗ 24 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1906. Ε. Κ. ΛΙΟΡΗΣ ΕΠΟΙΕΙ
ΑΘΗΝΑΙ.
1879 MARTIE 28 AICI STAU EU P.G.AVGERINOS
GERASIMOS P.AVGERINOS NĂSCUT ÎN KEFALINIA PE 17 FEBRUARIE 1835
DECEDAT ÎN SULINA PE 24 NOIEMBRIE 1906. E. K. LIORIS A RIDICAT
[MONUMENTUL] ÎN ATENA.

7.ΕΝΘΑΔΕ ΚΕΙΤΑΙ ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΒΑΡΒΑΤΗΣ ΓΕΝΝΗΘΕΙΣ ΕΝ ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑ ΤΗ 25
ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1837 ΑΠΕΒΙΩΣΕΝ ΕΝ ΣΟΥΛΗΝΑ ΤΗ 30 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1900.
ΕΡΓΟΝ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΣΠΑΝΟΥ ΕΠΟΙΕΙ ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ.
AICI ZACE NIKOLAOS VARVATIS NĂSCUT ÎN KEFALLINIA PE 25 FEBRUARIE
1837 A DECEDAT ÎN SULINA PE 30 SEPTEMBRIE 1900. LUCRARE A LUI
NIKOLAOS SPANOS REALIZATĂ ÎN PIREU.

8.ΕΙΣ ΑΪΔΙΟΝ ΜΝΗΜΗΝ ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ Β. ΒΛΑΣΣΟΠΟΥΛΟΥ ΓΕΝΝΗΘΕΝΤΟΣ ΕΝ
ΙΘΑΚΗ 8 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1816 ΑΠΟΒΙΩΣΑΝΤΟΣ ΔΕ ΕΝΤΑΥΘΑ ΤΗΝ 8 ΑΠΡΙΛΙΟΥ

⁶⁴ Brihuneț, 2016: 77.

⁶⁵ Newstock, 2009: 1.

1891/Η ΣΥΖΥΓΤΟΣ ΚΑΙ ΤΕΚΝΑ ΤΟΝΔΕ ΤΟΝ ΛΙΘΟΝ ΩΣ ΕΛΑΧΙΣΤΟΝ ΣΗΜΕΙΟΝ ΣΕΒΑΣΜΟΥ ΤΙΘΕΑΣΙΝ.

ÎNTRU VEȘNICA AMINTIRE A LUI SPYRIDON V. VLASSOPOULOS NĂSCUT ÎN ITHAKI PE 8 NOIEMBRIE 1816 DECEDAT AICI PE 8 APRILIE 1891 SOȚIA ȘI COPIII AU RIDICAT ACEASTĂ PIATRĂ FUNERARĂ DREPT MINIM SEMN DE RESPECT.

9.ΙΩΑΝΝΗΣ Π. ΒΛΑΧΩΣ 1859-1921.

IOANNIS P.VLACHOS 1859-1921.

10.Ενθαδε κείται Φωτεινή Μπουγιούκα εκ Σάμου Αποβιώσασα εν ηλικία 55 ετών τη 16 Απριλίου 1892.

Aici odihnește Foteini Buiuca din Samos Decedată la vârsta de 55 ani în 16 aprilie 1892.

11.ΕΝΘΑΔΕ ΚΕΙΤΑΙ ΔΙΜΗΤΡΙΟΣ ΓΡΑΤΖΟΣ ΕΓΕΝΗΘΗ ΣΤΑ 1823 ΟΚΤΟΒΡΗΟΥ 26 ΑΠΙΒΙΩΣΕ ΣΤΑ 1871 ΥΜΕΡΑ ΤΡΗΤΗ 28 ΙΟΥΝΟΥ ΥΜΕΡΑ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΥΛΙΚΗΑΣ 48 ΙΤΟΝ ΘΑΝΤΟΣ ΤΟΥ ΑΦΝΗΔΗΟΣ ΠΑΤΡΗΣ ΙΘΑΚΗΣ [...].

AICI ZACE DIMITRIOS GRATZOS, NĂSCUT PE 26 OCTOMBRIE 1823, DECEDAT PE 28 IUNIE 1871, DE ZIUA SFÂNTULUI APOSTOL ÎN VÂRSTĂ DE 48 DE ANI MOARTEA NEAȘTEPTATĂ PATRIA MAMĂ ITACA (...).

12. ΔΓΤ 1892. Inițialele DGT 1892.

13.ΕΝΘΑΔΕ ΚΕΙΤΑΙ ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΖΕΡΒΟΣ ΓΕΝΝΗΘΕΙΣ ΤΩ 1842 ΑΠΟΒΙΩΣΑΣ ΤΗ 29 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1901.

AICI ZACE GERASIMOS ZERVOS NĂSCUT ÎN 1842 DECEDAT PE 29 IANUARIE 1901.

14.ΑΝΝΑ ΚΑΙ ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΙΓΓΛΕΣΗ

ΑΝΝΑ ΓΕΝΝΗΘΕΙΣΑ ΤΗ 5 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1885 ΑΠΟΘΑΝΟΥΣΑ ΤΗ 22 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1887 ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΓΕΝΝΗΘΕΙΣ ΤΗ 29 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1884 ΑΠΟΘΑΝΩΝ ΤΗ 4 ΙΟΥΝΙΟΥ 1895. ΤΟ ΜΝΗΜΕΙΟΝ ΤΟΥΤΟ ΑΝΑΤΙΘΕΙ ΟΙ ΤΕΘΛΙΜΜΕΝΟΙ ΓΟΝΕΙΣ ΕΝ ΕΤΕΙ 1895.

ΑΝΝΑ ȘI GERASIMOS INGLESİ

ΑΝΝΑ NĂSCUTĂ PE 5 AUGUST 1885 DECEDATĂ ÎN 22 SEPTEMBRIE 1887 GERASIMOS NĂSCUT ÎN 29 SEPTEMBRIE 1884 DECEDAT ÎN 4 IUNIE 1895. ACEST MONUMENT L-AU ÎNĂΛΤΑΤ ΠΑΡΙΝΤΙΙ ÎΝΔΟΛΙΑΤΙ ÎΝ ΑΝΥΛ 1895.

15.ΒΑΡΕΙΑ ΠΛΑΞ ΑΝΑΙΣΘΗΤΟΣ ΟΝ ΤΙΜΑΛΦΕΣ ΚΑΛΥΠΤΕΙ
ΚΑΙ ΘΗΣΑΥΒΡΟΝ ΠΟΛΥΤΙΜΟΝ ΑΠΩΛΕΣΘΕΝΤΑ ΚΡΥΠΤΕΙ
ΑΠΟΣΤΟΛΟΝ ΤΟΝ ΚΑΛΛΙΓΑΝ ΓΟΝΟΝ ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ
ΤΖΙΓΟΝΙΑΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΑΝΔΡΑ ΘΕΟΥ ΛΑΤΡΕΙΑΣ
ΑΓΑΠΗΜΕΝΟΝ ΣΥΖΥΓΟΝ ΦΙΛΟΣΤΟΡΓΟΝ ΠΑΤΕΡΑ
ΚΑΛΟΝ ΠΟΛΙΤΗΝ ΔΙΚΑΙΟΝ ΤΩΝ ΤΕΚΝΩΝ ΤΩ ΑΣΤΕΡΑ
ΤΡΙ ΕΤΗ Κ ΕΒΔΟΜΗΚΟΝΤΑ ΕΝΑΡΕΤΟΣ ΒΙΩΣΑΣ
ΕΤΑΧΥΝΕΝ Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΖΩΗΣ ΤΟΥ ΝΗΜΑ ΚΟΨΑΣ
Η ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΑΥΤΟΥ ΛΙΑΝ ΒΑΡΥΑΛΓΟΥΣΑ
ΤΟΝΔΕ ΤΟΝ ΛΙΘΟΝ ΕΘΗΚΕ ΑΥΤΩ ΕΥΓΝΩΜΟΝΟΥΣΑ
ΑΠΕΒΙΩΣΕ ΕΝ ΣΟΥΛΙΝΑ 20 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1881.
PIATRA GREA ȘI-NTUNECOASĂ ODORUL CE-I ACOPERIT

ȘI SCUMP TEZAU CE-AM PIERDUT FOSTU-I-A TĂINUIT.
APOSTOLOS KALLIGAS, URMAȘ DIN KEFALLONIA,
BĂRBAT IUBIT DE DUMNEZEU, DIN FAMILIA TZIGONIA
PREAIUBIT SOȚ ȘI TATĂ TOT LA FEL DE IUBITOR
BUN CETĂȚEAN ȘI DREPT, FIILOR ASTRU CĂLĂUZITOR
ȘAPTEZECI ȘI TREI DE ANI ÎN VIRTUTE A TRĂIT
SĂ-I RETEZE FIRUL VIEȚII MOARTEA IUTE S-A GRĂBIT.
FAMILIA ACESTUIA, PLINĂ DE SUFERINȚĂ
ASTĂ PIATRĂ-A 'NĂLȚAT ÎN SEMN DE RECUNOȘȚINȚĂ.
A DECEDAT ÎN SULINA ÎN 20 SEPTEMBRIE 1881

16.ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΑΛΙΝΙΚΟΣ ΕΓΕΝΙΘΗ ΤΟ 1852 ΑΠΕΒΙΩΣΕ ΤΑΣ 15 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ
ΕΤΟΣ 1915
NIKOLAOS KALINIKOS S-A NĂSCUT ÎN 1852 A DECEDAT ÎN 15 IANUARIE ÎN
ANUL 1915

17. 1842 ΑΔΡΙΑΝΑ ΚΑΜΒΕΡΗ ΕΝΑΡΕΤΩΣ ΒΙΩΣΑΣΗ Ο ΤΕΘΛΙΜΜΕΝΟΣ ΚΑΙ
ΕΥΓΝΩΜΩΝ ΣΥΜΒΙΟΣ ΕΘΗΚΕΝ 1891
ΕΝΘΑΔΕ ΚΕΙΤΑΙ ΠΑΥΛΟΣ ΚΑΜΒΕΡΗΣ ΕΚ ΖΑΚΥΝΘΟΥ ΓΕΝΝΗΘΕΙΣ ΕΝ ΕΤΕΙ 1824
ΑΠΟΒΙΩΣΑΣ ΕΝ ΕΤΕΙ 1915.
1842 PENTRU ADRIANA KAMVERI CARE A DUS O VIAȚĂ PLINĂ DE VIRTUTE
SOȚUL ÎNDOLIAȚ ȘI RECUNOSCĂTOR A RIDICAT [MONUMENTUL] 1891
AICI ZACE PAVLOS KAMVERIS DIN ZAKYNTHOS NĂSCUT ÎN ANUL 1824
DECEDAT ÎN ANUL 1915.

18.ΤΗ ΠΡΟΣΦΙΛΕΙ ΗΜΩΝ ΠΟΛΥΞΕΝΗ ΕΤΩΝ 32 ΕΝΑΡΕΤΩΣ ΒΙΩΣΑΣΗ ΟΙ
ΤΕΘΛΙΜΜΕΝΟΙ ΠΑΤΗΡ Π. Γ. ΚΑΜΒΕΡΗΣ ΣΥΖΥΓΟΣ Δ.Ν. ΠΑΡΑΡΙΑΣ ΕΘΗΚΑΝ 1912
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 29 ΣΟΥΛΗΝΑ.

I. N. RENIERIS GALAȚI
IUBITEI NOASTRE POLYXENI ÎN VÂRSTĂ DE 32 DE ANI CARE A DUS O VIAȚĂ
PLINĂ DE VIRTUTE ÎNDOLIAȚII TATĂL P.G.KAMVERIS ȘI SOȚUL D.N.PARARIAS
I-AU RIDICAT [MONUMENTUL] 29 IANUARIE 1912 SULINA. I.N. RENIERIS
GALAȚI

19.Π. ΚΑΝΕΛΑΤΟ ΓΕΝΙΘΗΣ 1928 ΑΠΕΒΙΩΣΕ 1932.
P.KANELATO NĂSCUT ÎN 1928 DECEDAT ÎN 1932.

20.Γ.1861 Φράγγω Κανέλλου Α.1918
Născută în 1861 Fraggo Kanellou a decedat în 1918

21.ΣΤΕΛΙΟΣ ΚΑΡΑΓΕΩΡΓΙΟΥ ΓΕΝΝΗΘΕΙΣ ΕΝ ΓΑΛΑΖΙΩ ΤΗ 28 ΜΑΪΟΥ 18.
ΑΠΕΒΙΩΣΕΝ ΕΝ ΣΟΥΛΙΝΑ ΤΗ 20 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1932.
STELIOS KARAGEORGIOU NĂSCUT ÎN GALAȚI ÎN 28 MAI 18. A DECEDAT ÎN
SULINA ÎN 20 NOIEMBRIE 1932.

22. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Β. ΚΑΡΑΝΔΕΙΝΟΣ ΓΕΝΝΗΘΕΙΣ ΕΝ ΣΟΥΛΙΝΑ ΤΗΝ 24
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1872 ΑΠΕΒΙΩΣΕ ΤΗ 21 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1885 ΗΛΙΚΙΑ ΕΤΩΝ 14.
KONSTANTINOS V.KARANDEINOS NĂSCUT ÎN SULINA ÎN 24 IANUARIE 1872 S-A
STINS DIN VIAȚĂ ÎN 21 NOIEMBRIE 1885 ÎN VÂRSTĂ DE 14 ANI.

23. ΑΛΕΞ. Π. ΚΑΡΑΝΤΙΝΟΣ 23 ΜΑΡΤΙΟΥ 1913
ALEX. P. KARANTINOS 23 MARTIE 1913

24. ΤΩ ΠΟΛΥ ΜΟΧΘΗΣΑΝΤΙ ΛΑΤΡΕΥΤΩ ΜΟΥ ΣΥΖΥΓΩ ΜΟΣΧΩ Δ.
ΚΕΡΑΜΗΤΣΟΓΛΟΥ 1820-1925»
DESTOINICULUI ȘI ADORATULUI MEU SOȚ. MOSCHOS D. KERAMITSOGLOU
1890-1929

25. ΕΝΘΑΔΕ ΚΕΙΤΑΙ ΓΕΩΡΓΙΟΣ Ε. ΚΟΝΤΟΓΟΥΡΗΣ ΑΡΙΣΤΟΣ ΠΟΛΗΤΗΣ
ΓΕΝΝΗΘΕΙΣ ΜΕΝ ΕΝ ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑ ΤΩ 1838 ΟΚΤΟΜΒΡΙΟΥ 14 ΕΚΔΗΜΗΣΑΣ ΔΕ
ΠΡΟΣ ΚΥΡΙΟΝ ΤΗ 25 ΜΑΡΤΙΟΥ 1871 Ο ΤΕΘΛΙΜΜΕΝΟΣ ΑΔΕΛΦΟΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ.
AICI ZACE GEORGIOS E. KONTOGOURIS CETĂȚEAN DE SEAMĂ NĂSCUT ÎN
KEFALLINIA ÎN DATA DE 14 OCTOMBRIE 1838 CARE S-A ÎNĂΛΤΑΤ SPRE
DOMNUL

ÎN 25 MARTIE 1871. FRATELE ÎNDOLIAT GRIGORIOS.

Pe mormântul lui Georgios Kontogouris, din Kefalonia, decedat la 33 de ani, este reprezentat
un craniu cu oase încrucișate.

26. ΜΑΚΑΡΙΑ Η ΜΝΗΜΗ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ Ε. ΚΟΝΤΟΓΟΥΡΗ ΑΠΟΒΙΩΣΑΝΤΟΣ ΤΗ 2 ΙΑΝ.
1915. ΕΛΕΝΗΣ Γ. ΚΟΝΤΟΓΟΥΡΗ ΑΠΟΒΙΩΣΑΣΗΣ ΤΗ 29 ΔΕΚ. 1918. ΓΟΝΕΩΝ
ΕΝΑΡΕΤΩΝ ΚΑΙ ΦΙΛΟΣΤΟΡΓΩΝ ΑΪΔΙΟΥ ΕΥΓΝΩΜΟΣΥΝΗΣ ΑΝΘΩΝ ΥΠΕΡ ΗΜΩΝ
ΑΟΚΝΩΣ ΕΜΟΧΘΗΣΑΝ/ΕΙΣ ΤΕΚΜΗΡΙΟΝ ΤΟΔΕ ΤΟ ΜΝΗΜΕΙΟΝ ΑΝΗΓΕΙΡΑΝ ΤΑ
ΤΕΚΝΑ.

ÎNTRU FERICITA AMINTIRE A LUI GRIGORIOS E. KONTOGOURIS CARE A
DECEDAT PE 2 IANUARIE 1915 ȘI A ELENEI G. KONTOGOURI CARE A DECEDAT
PE 29 DECEMBRIE 1918. PĂRINȚILOR CINSTIȚI ȘI IUBITORI, FLORI DE VEȘNICĂ
RECUNOȘȚINȚĂ, PENTRU NOI AU TRUDIT FĂRĂ RĂGAZ, DREPT DOVADĂ
ACEST MONUMENT AU RIDICAT COPIII.

27. Ε.Α. 1910. Inițialele E.L. 1910.

28. Το 1860 γεννήθην ΠΕΤΡΟΣ Α. ΛΑΓΟΥΔΑΚΗΣ Το 1895 κοιμήθην
ΕΔΙΑΛΕΞΕ Ο ΧΑΡΟΣ ΤΟΝ ΚΕΡΟΝ ΓΕΑ ΝΑ ΜΕ ΠΑΡΗ
ΝΑ ΜΕ ΒΑΛΗ ΣΕ ΚΡΥΣΤΑΛΕΝΙΣ ΦΙΛΑΚΕΣ ΚΑΙ ΝΑΧΩ
ΤΑ ΨΑΡΙΑ ΣΙΝΤΡΟΦΙΑ ΑΠΟ ΤΑΣ 14 ΦΕΒΡΟΑΡΙΟΥ ΜΕ ΦΙΛΑΚΙΣΑΝ
24 ΜΑΡΤΙΟΥ ΜΕ ΕΛΕΥΘΕΡΟΣΑΝ ΜΕ ΕΔΕΧΘΗ Ο ΠΑΤΗΡ ΜΟΥ
ΚΑΙ ΜΕ ΜΕΓΑΛΗΝ ΣΥΝΟΔΙΑ ΚΑΙ ΜΕ ΣΥΝΑΔΕΛΦΟΥΣ ΜΟΥ
ΣΤΡΑΤΙΩΤΑΣ ΕΚΑΜΕ ΤΟΝ ΓΑΜΟΝ ΜΟΥ ΚΑΙ ΜΟΥ ΕΔΩΣΕ
ΤΗΝ ΜΑΥΡΗΝ ΓΙΝ ΓΗΝΕΚΑ.

S-a născut în 1860 PETROS A. LAGOUDAKIS A adormit întru Domnul în 1895
ȘI-A ALES MOMENTUL CHARON SĂ MĂ ΙΑ
ȘI SĂ MĂ DUCĂ-N ÎNCHISOAREA DE CLEȘTAR
SĂ AM PEȘTII DE TOVARĂȘI DIN 14 FEBRUARIE M-AU ÎNCHIS
ÎN 24 MARTIE M-AU ELIBERAT, M-A PRIMIT TATĂL MEU
ȘI CU MARE ΑΛΑΙ ȘI, CU CAMARAZII MEI
SOLDAȚI, MI-A FĂCUT NUNTA
ȘI MI-A DAT PĂMÂNTUL NEGRU DE SOȚIE.

29. ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΛΑΜΠΡΟΥ ΑΠΕΒΙΩΣΕ ΤΗ 27-6-1967 ΕΠΙΝΙΓΗ ΕΛΛΗΝ ΚΥΠΡΙΟΣ.
FILIPPOS LAMPROU A DECEDAT PE 27-6-1967 S-A ÎNECAT CETĂȚEAN CIPRIOT.

30.ΑΠΟΣΤΟΛΗΣ ΛΕΥΚΟΚΚΙΝΟΣ 1884-1938.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΛΕΥΚΟΚΚΙΝΟΣ 1886-1912.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΛΕΥΚΟΚΚΙΝΟΣ 1850-1890.

ΚΡΗΣΤΑΛΕΝΙΑ ΛΕΥΚΟΚΚΙΝΟΣ 1863- .

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΜΑΛΟΥΧΟΣ 1870-1922.

Ω ΔΙΑΒΑΤΕ ΠΟΥ/ΠΕΡΝΑΤΑΙ ΔΟΣΤΕ ΜΑΣ ΜΙΑΝ ΕΥΧΗ ΕΙΣ ΕΜΑΣ ΤΟΥΣ ΔΥΣΤΥΧΕΙΣ.

ΑΡΟΣΤΟΛΟΣ ΛΕΥΚΟΚΚΙΝΟΣ 1884-1938.

ΙΟΑΝΝΙΣ ΛΕΥΚΟΚΚΙΝΟΣ 1886-1912.

ΑΝΤΟΝΙΟΣ ΛΕΥΚΟΚΚΙΝΟΣ 1850-1890.

ΚΡΙΣΤΑΛΕΝΙΑ ΛΕΥΚΟΚΚΙΝΟΣ 1863- .

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΜΑΛΟΥΧΟΣ 1870-1922.

TU, CĂLĂTORULE, CÂND TRECI PE-AICE DĂ O BINECUVÂNTARE NOUĂ CELOR NEFERICE.

31.ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΛΙΚΙΑΡΔΟΠΟΥΛΟΣ ΠΙΛΟΤΟΣ ΑΠΟΒΙΩΣΑΣ 1893.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΛΙΚΙΑΡΔΟΠΟΥΛΟΣ PILOT DECEDAT ÎN 1893.

32. Λιοσσάτου Αφοί ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΙΟΣΣΑΤΟΣ 1888-1911.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΛΙΟΣΣΑΤΟΣ 1890-1905.

ΜΑΤΘΑΙΟΣ ΛΙΟΣΣΑΤΟΣ 1894-1930.

ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΛΙΟΣΣΑΤΟΣ 1886-1914.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΛΙΟΣΣΑΤΟΣ 1892-1918.

Frații Liossatos ANDREAS LIOSSATOS 1888-1911, GEORGIOS LIOSSATOS 1890-1905,

MATTHAIOS LIOSSATOS 1894-1930, SPYRIDON LIOSSATOS 1886-1914, NIKOLAOS LIOSSATOS 1892-1918.

33.ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΑΤΑΙΑΤΟΣ 1914-1935 ΑΓΓΕΛΙΚΩ ΓΑΡΟΥΜΠΗ ΚΑΙ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΑΡΟΥΜΠΗΣ.

GEORGIOS MATAIATOS 1914-1935 ANGELIKO GAROUMPI ȘI GEORGIOS MAROUMPIS.

34.ΤΩ ΣΕΒΑΣΤΩ ΠΑΤΡΙ ΔΗΜΗΤΡΙΩ Β. ΜΕΝΕΓΑΤΩ 1847-1933 ΚΑΙ ΦΙΛΤΑΤΗ ΑΔΕΛΦΗ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ Μ. ΣΤΑΜΑΤΕΛΑΤΟΥ 1875-1942 ΤΙΜΗΣ ΕΝΕΚΕΝ ΟΙ ΑΔΕΛΦΟΙ ΜΕΝΕΓΑΤΟΥ.

PĂRINTELUI STIMAT DIMITRIOS V.MENEGATOS 1847-1933 ȘI PREAIUBITEI SURORI, AIKATERINI M. STAMATELATOU 1875-1942 ÎN SEMN DE CINSTIRE FRAȚII MENEGATOS.

35.ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΜΙΚΕΛΛΑΤΟΣ 1911 ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ Ν. ΜΙΚΕΛΑΤΟΣ 1916 ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ 1919.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΜΙΚΕΛΛΑΤΟΣ 1911 GERASIMOS N. MIKELATOS 1916 AIKATERINI 1919.

36.ΕΝΘΑΔΕ ΚΕΙΤΑΙ ΜΙΧΑΗΛ Δ. ΜΟΙΡΑΣ 1828-1897.

Λ Δ. ΜΟΙΡΑΣ [...] ΝΙΑΤΑ ΤΗΣ ΛΑΚΩΝΙΑΣ [...] ΒΙΩΣΑΣ ΕΝ ΣΟΥΛΙΝΑ 1828-1897.

AICI ZACE MICHAÏL D. MOIRAS 1828-1897 [MICHAÏL D. MOIRAS [NĂSCUT ÎN] NIATA LAKONIA DECEDAT ÎN SULINA 1828-1897.

37.ΤΗ ΑΛΗΣΜΟΝΗΤΩ ΜΑΣ ΚΥΡΙΑΚΟΥΛΑ Ι. ΜΠΑΖΩΤΗ ΓΕΝΝΗΘΕΙΣΑ ΤΩ 1909 ΚΑΧΟΥΛ.

PENTRU KYRIAKOULA I. BAZOTI, NEUITATĂ DE NOI NĂSCUTĂ ÎN 1909 ÎN CAHUL.

38.Κρύψον οστέα Τύμβε Ευαγγέλου Μυλωνά Ος εξεμέτρησε το ζην εν φιλοξένω χώρα
Πρώτη Αυγούστου .απη' το σωτηρίω έτει

Μόλις αριθμω (...) εξήκοντα (...)

Βλαστό (...) Ελλάδας

Εκ Πυργου της Ευβοίας, Ενθάδε την σωρόν κατέλειπε του ....(...). Σύμβια δύσμοιρος
δακρυροούσα τέκνα τε έγγονα συντετριμμένα πλάστην ταπεινώς παρακαλούσι Γαίαν
ελαφράν (...)

Ascunde, morminte, osemintele Lui Evangelos Mylonas Care și-a găsit sfâșitul

Într-o țară primitoare

În întâi august 1808 Anul Domnului

Doar 60 de ani ...(...) Vlăstar al Greciei din Pyrgos Evvoia

Aici a abandonat trupul (...). Soția vitregită de soartă copiii înlăcrimați și nepoții îndurerați

Roagă cu smerenie pe creator pământul ușor (...)

Inscripția este scrisă cu litere de mână, extrem de deteriorată, datele nu sunt bine vizibile, însă
putem concluziona că avem în față cea mai veche inscripție din cimitir (cel mai probabil
1868, anul decesului).

39.Ω, ΔΙΑΒΑΤΑ, ΔΙΑΤΙ ΕΠΑΝΩ ΜΟΥ ΕΣΤΑΘΗΣ
ΤΙΣ ΚΕΙΤΑΙ ΒΕΒΑΙΑ ΕΔΩ ΕΠΙΘΥΜΕΙΣ ΝΑ ΜΑΘΗΣ
ΕΙΜ' ΈΛΛΗΝ ΤΗΝ ΚΑΤΑΓΩΓΗΝ ΚΑΣΣΙΟΣ ΤΗΝ ΠΑΤΡΙΔΑ
ΕΠΤΑ ΦΟΡΑΣ ΤΗΝ ΑΝΟΙΞΗ ΜΟΛΙΣ, Ω, ΞΕΝΕ, ΕΙΔΑ
ΤΟ ΟΝΟΜΑ ΜΟΥ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΥΙΟΣ ΔΕ ΙΩΑΝΝΟΥ
ΚΑΙ ΜΑΡΚΑΝΤΩΝΗ ΕΠΙΘΕΤΟΝ ΕΝ ΜΕΣΩ ΠΛΗΝ ΒΑΣΑΝΟΥ
ΘΛΙΒΟΝΤΑΙ ΚΑΙ ΟΔΥΡΟΝΤΑΙ ΟΙ ΔΥΣΤΥΧΕΙΣ ΓΟΝΕΙΣ ΜΟΥ
ΠΛΗΝ ΤΑ ΧΡΥΣΑ ΤΩΝ ΟΝΕΙΡΑ ΕΤΑΦΗΣΑ ΜΑΖΗ ΜΟΥ
ΔΕΝ ΑΦΗΣ ΑΛΛΟΥΣ ΑΔΕΛΦΟΥΣ ΗΜΗΝ ΜΟΝΟΓΕΝΗΣΤΩΝ
ΑΦΗΣΑ ΔΕ ΔΙΑ ΠΑΝΤΟΣ ΙΟΥΣ ΣΤΕΝΑΓΜΟΥΣ ΜΑΖΗ ΤΩΝ
ΖΗΘΙ ΘΡΗΣΚΕΙΑ ΚΑΙ ΠΑΤΡΙΣ ΕΙΣ ΟΥΡΑΝΟΝ ΠΗΓΑΙΝΩ
ΥΓΙΑ ΙΝΕ ΜΗΤΗΡ ΚΑΙ ΠΑΤΗΡ ΕΚΕΙ ΣΑΣ ΠΕΡΙΜΕΝΩ
Ω, ΞΕΝΕ, ΣΕ ΠΑΡΑΚΑΛΩ, ΠΡΙΝ ΜΕ ΑΠΑΡΑΤΗΣΕΙΣ,
ΜΙΑΝ ΕΥΧΗΝ ΕΙΣ ΤΟΝ ΘΕΟΝ ΝΑ ΜΗΝ ΑΛΗΣΜΟΝΗΣΕΙΣ
ΓΕΝΝΗΘΕΙΣ ΜΕΝ ΤΗ 18 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1865

ΚΟΙΜΗΘΕΙΣ Δ'ΕΝ ΚΥΡΙΩ ΤΗ 19 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1872.

Ο, TRECĂTORULE, ASUPRA-MI DE CE TE-AI APLECAT
SIGUR AI VREA SĂ AFLI CINE AICI E ÎNGROPAT
GREC MI-S DE OBÂRȘIE, DE LA KASOS AM VENIT
DOAR ȘAPTE PRIMĂVERI, STRĂINE, OCHII MI-AU ZĂRIT.
PRENUMELE EMMANOUIL, FIUL LUI IOANNIS SUNT,
ȘI MARKANTONIS MI-S DE NEAM, N-AM PĂTIMIT MULT.
SE PLÂNG ȘI MĂ JELESC NEFERICIȚII MEI PĂRINȚI
CĂ VISELE LOR AURITE CU MINE-AU ÎNGROPAT
N-AM LĂSAT FRAȚI ÎN URMĂ, FOST-AM SINGUR BĂIAT
PE VEȘNICIE DREPT ODRASLE SUSPINE LE-AM LĂSAT

CREDINȚA TRĂIASCĂ, SPRE DOMNUL LA CER AM URCAT
 SĂNĂTOȘI FIȚI MAMĂ, TATĂ, SUS ÎN CER V-AM AȘTEPTAT.
 O, STRĂINULE, TE ROG, 'NAINTE SĂ MĂ PĂRĂSEȘTI
 O RUGĂCIUNE CĂTRE DOMNUL NU UITA SĂ ROSTEȘTI.
 NĂSCUT PE 18 APRILIE 1865
 ADORMIT ÎNTRU DOMNUL PE 19 SEPTEMBRIE 1872

40.Ω διαβάτα διατί επάνω μου εστάθης. Τις κείται βέβαια εδώ επιθυμείς να μάθης. /Είμαι Έλλην την καταγωγήν λέσβιος την πατρίδα Δεκαεπτά φορές την άνοιξιν μόλις ώ ξένη είδα. Το όνομά μου Εμμανουήλ υιός δε Μιχαήλ και Μωραΐτης επίθετον ... πλην βάσανον θλίβονται και οδύρονται οι δυστυχείς γονείς μου που τα χρυσά των όνειρα ετάφησαν μαζί μου. Μιαν αδελφούλα άφησα διά παρηγοριά των/..... Μιαν ευχήν εις τον θεόν. Γεννηθείς εν τη 11 Νοεμβρίου 1906. Κοιμηθείς δε τη 6 Νοεμβρίου 1923
 O, trecătorule, asupra-mi de ce te-ai aplecat/Sigur ai vrea să afli cine aici e îngropat/ Grec mi-s de obârșie, din Lesvos am venit/ Șaptesprezece primăveri, străine, ochii mi-au zărit. / Prenumele Emmanouil, fiul lui Michail sunt,
 Și Moraitis mi-s de neam, (....) pătimit (...)./ Se plâng și mă jelesc nefericiții mei părinți/ Că visele lor aurite cu mine-au îngropat/ O surioară las în urmă spre consolare/ O rugăciune către Domnul./ Născut pe 11 noiembrie 1906 Adormit în 6 noiembrie 1923.

41.ΙΣ ΧΡ ΝΚ» [= ΙΗΣΟΥΣ ΧΡΙΣΤΟΣ ΝΙΚΑ] ΑΝΙΚΗ ΕΙΣ ΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΝ ΤΟΥ ΓΑΒΡΙΗΛ ΠΑΛΑΜΠΑ
 IISUS CHRISTOS BIRUIESTE APARTINE FAMILIEI LUI GAVRIIL PALAMPA.

42.ΤΗ ΜΑΚΑΡΙΑ ΜΝΗΜΗ ΓΕΩΡΓΙΟΥ Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ
 ΓΕΝΝΗΘΕΝΤΟΣ ΕΝ ΒΑΣΙΛΙΚΩ ΤΗ 1 ΜΑΡΤΙΟΥ 1875 ΑΠΟΒΙΩΣΑΝΤΟΣ
 ΕΝ ΣΟΥΛΙΝΑ ΤΗ 28 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1924 Η ΤΕΘΛΙΜΜΕΝΗ ΣΥΖΥΓΟΣ
 ΑΪΔΙΟΥ ΕΥΓΝΩΜΟΣΥΝΗΣ ΕΙΣ ΤΕΚΜΗΡΙΟΝ ΤΟΝΔΕ ΤΟΝ ΛΙΘΟΝ ΕΘΗΚΕΝ
 A. SANTALENA & G. VIVANTE BUCURESTI-GALATI
 ÎNTRU FERICITA AMINTIRE A LUI GEORGIOS P.PAPADOPOULOS NĂSCUT ÎN
 VASILIKO PE 1 MARTIE 1875 DECEDAT ÎN SULINA ÎN 28 IANUARIE 1924 SOȚIA
 ÎNDOLIATĂ SPRE DOVEDIREA VEȘNICEI RECUNOȘTINȚE A RIDICAT ACEASTĂ
 PIATRĂ
 A. SANTALENA & G. VIVANTE BUCURESTI-GALATI

43.ΕΝΘΑΔΕ ΚΗΤΕ Τ. Ν. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ ΓΕΝ. 1865. ΑΠΕ. 1905
 AICI ZACE T. N. PAPADOPOULOU NĂSCUTĂ ÎN 1865. DECEDATĂ ÎN 1905

44.ΕΝΘΑΔΕ ΚΕΙΤΑΙ ΣΕΒΑΣΤΗ ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ ΓΕΝΝΗΘΕΙΣΑ ΕΝ ΝΙΚΟΛΙΤΣΕΛΙΩ ΤΗΝ 11 ΑΥΓΟΥ 1888 ΚΑΙ ΑΠΟΒΙΩΣΑΣΑ ΕΝ ΣΟΥΛΙΝΑ ΤΗΝ 21 ΜΑΪΟΥ 1928. Η ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΑΥΤΗΣ ΛΙΑΝ ΒΑΡΥΑΛΓΟΥΣΑ ΤΟΝΔΕ ΤΟΝ ΛΙΘΟΝ ΕΘΗΚΕΝ ΑΥΤΗΝ ΕΥΓΝΩΜΟΝΟΥΣΑΝ F. RUTA (TULCEA).
 AICI ZACE SEVASTI PAPANIKOLAOU NĂSCUTĂ ÎN NICULITEL PE 11 AUGUST 1888 ȘI DECEDATĂ ÎN SULINA PE 21 MAI 1928. FAMILIA ACESTEIA, PROFUND ÎNDURERATĂ, A RIDICAT ACEST MONUMENT DREPT RECUNOȘTINȚĂ Sculptor: F. RUTA (TULCEA).

45.ΘΑΠ Ενθάδε κείται Θεόδωρος Α. Παρασχάκης . Γεννηθείς μεν εν έτει 1836 αποβιώσας δε εν 27 Οκτωβρίου 1891 Πατρίς του Χίος επάγγελμα Παντοπώλης εν Σουλινά. Αγαπητός και Χρήσιμος της κοινωνίας. Τον θρηνεί η σύζυγός του Ανθήπη θ. Παρασχάκη.
Inițialele TH A P Aici zace Theodoros A.Paraschakis. Născut în anul 1836, a decedat în 27 octombrie 1891 De patrie din Chios, de profesie băcan în Sulina. Iubit și de folos comunității. Îl jelește soția sa, Anthippi Th.Paraschaki.

46.ΜΙΧΑΗΛ Ι. ΠΕΤΟΥΣΗ 1830-1900
MARIA M. ΠΕΤΟΥΣΗ 1843-1907
ΒΑΣΙΛΕΙΚΗ Γ. ΠΕΤΟΥΣΗ 1877-1917
MICHAEL I. PETOUSI 1830-1900
MARIA M.PETOUSI 1843-1907
VASILEIKI G.PETOUSI 1877-1917

47.ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΠΟΛΙΤΗΣ Ν.1939-Δ.1987
ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΟΛΙΤΗΣ Ν.1895-Δ.1973
ΘΑ ΠΑΡΑΜΕΙΝΕΤΕ ΠΑΝΤΑ ΣΤΙΣ ΚΑΡΔΙΕΣ ΜΑΣ
KONSTANTINOS POLITIS N.1939-Δ.1987
GHIORGOS POLITIS N.1895-Δ.1973
VEȚI RĂMÂNE MEREU ÎN INIMILE NOASTRE

48.ΕΝΘΑΔΕ ΚΕΙΤΑΙ ΜΑΡΟΥΛΙΟ Ν.ΠΟΛΙΤΟΥ
ΑΠΟΒΙΩΣΑΣΑ ΤΗ 10Η ΜΑΪΟΥ 1916 ΕΙΣ ΗΛΙΚΙΑΝ 39 ΕΤΩΝ
ΣΤΗΝ ΑΓΑΠΗΤΗ ΜΟΥ ΜΑΝΟΥΛΑ ΕΛΕΙΠΑ ΜΑΝΟΥΛΑ ΜΟΥ ΣΤΑ ΞΕΝΑ ΟΤΑΝ
ΕΧΑΘΗΣ ΔΙΑ ΠΑΝΤΟΣ ΤΩΡΑ ΠΟΥ ΕΠΕΣΤΡΕΨΑ ΣΟΥ ΠΡΟΣΦΕΡΩ ΕΝΑ ΕΝΘΥΜΙΟ
ΠΑΝΤΟΤΕΙΝΟ Ο ΥΙΟΣ ΣΟΥ 1934 ΜΑΤΘΑΙΟΣ ΠΟΛΙΤΗΣ Ρ.ΜΑΙΝΑ BRAILA
AICI ZACE MAROULIO N.POLITOU
DECEDATĂ ÎN 10 MAI 1916 ÎN VÂRSTĂ DE 39 ANI
IUBITEI MELE MAME AM LIPSIT MAMA MEA DRAGĂ PRINTRE STRĂINI CÂND
TE-AI PIERDUT PENTRU ÎNTOTDEAUNA, ACUM CĂ Μ-AM ÎNTORS ÎȚI OFER O
VEȘNICĂ AMINTIRE. FIUL ΤΑΥ 1934, MATTHAIOS POLITIS. Ρ.ΜΑΙΝΑ BRĂILA

49.ΕΛΕΝΗ Π. ΠΡΑΤΣΑΛΗ ΑΠΕΒΙΩΣΕΝ ΤΗ 8 ΟΚΤΩΜΒΡΙΟΥ 1915
ELENI P. PRATSALI A DECEDAT PE 8 OCTOMBRIE 1915

50. ΡΑΪΖΗ ΖΑΦΕΙΡΩ ΤΩ 1859 ΓΕΝΝΗΘΕΙΣΗ ΤΩ 1892 ΑΠΟΘΑΝΟΥΣΗ ΕΝΑΡΕΤΟΝ
ΚΑΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟΝ ΒΙΟΝ ΒΙΩΣΑΣΗ Ο ΤΕΘΛΙΜΜΕΝΟΣ ΚΑΙ ΕΥΓΝΩΜΟΝΩΝ
ΣΥΜΒΙΟΣ ΕΘΗΚΕΝ.
ΣΠΥΡΙΔΩΝ Γ. ΡΑΪΖΗΣ 1837-1915.
PENTRU RAIZI ZAFEIRO NĂSCUTĂ ÎN 1859, DECEDATĂ ÎN 1892 A TRĂIT O
VIAȚĂ
PLINĂ DE VIRTUTE ȘI CREȘTINTEASCĂ SOȚUL ÎNDOLIAȚ ȘI RECUNOSCĂTOR A
RIDICAT MONUMENTUL.
SPYRIDON G.RAIZIS 1837-1915”.

51.Παρασκευάς Ρίσβας KOIMISOU K' EIN ΑΓΑΠΗΣ ΛΥΚΝΙΣΜΑ ΤΟ ΔΑΚΡΥ ΠΟΥ
ΣΤΑΛΑΓΜΑΤΙΑ ΣΤΑΛΑΓΜΑΤΙΑ ΤΟ ΜΝΗΜΑ ΣΤΟΥ ΔΡΟΣΙΖΕΙ
Paraskevas Risvas DORMI ȘI ÎN LEGĂNAREA IUBIRII LACRIMA STROP CU STROP
MORMÂNTUL ȚI-L RĂCOREȘTE (1885-1912)

52. Η ΣΥΖΥΓΟΣ ΣΟΦΙΑ ΣΒΟΡΩΝΟΥ/1860-1937

EIS AOIDION MNHMHN MIATIAΔΟΥ Θ. ΣΒΟΡΩΝΟΥ ΓΕΝΝΗΘΕΝΤΟΣ ΕΝ ΚΩΝ/ΛΕΙ
ΤΗΝ 11 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1853 ΑΠΟΒΙΩ. ΤΗΝ 29 ΜΑΪΟΥ 1922 ΗΕΥΤΝΩΜΟΝΟΥΣΑ
ΣΥΖΥΓΟΣ ΚΑΙ ΤΕΚΝΑ ΤΟΝΔΕ ΤΟΝ ΛΙΘΟΝ ΕΘΗΚΑΝ ΩΣ ΕΛΑΧΙΣΤΟΝ ΤΕΚΜΗΡΙΟΝ
ΣΕΒΑΣΜΟΥ

SOȚIA SOFIA SVORONOU/1860-1937

SPRE ETERNA AMINTIRE A LUI MILTIADIS TH.SVORONOS NĂSCUT ÎN
KONSTANTINOUPOLI ÎN 11 NOIEMBRIE 1853 DECEDAT ÎN 29 MAI 1922 SOȚIA
RECUNOSCĂTOARE ȘI COPIII I-AU RIDICAT ACEST MONUMENT DREPT MINIM
SEMN DE RESPECT

53.ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΜΑΡΚΟΥ ΣΥΓΓΡΟΥ ΕΚ ΧΙΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΣ Μ. ΣΥΓΓΡΟΣ ΕΓΕΝΝΗΘΗ
ΕΝ ΣΟΥΛΙΝΑ ΤΗ 14 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1865 ΑΠΕΒΙΩΣΕ ΤΗ 14 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1880

MARIA M. ΣΥΓΓΡΟΥ ΕΓΕΝΝΗΘΗ ΕΝ ΧΙΩ ΤΗ 10 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1825 ΑΠΕΒΙΩΣΕΝ ΕΝ
ΣΟΥΛΙΝΑ ΤΗ 17 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1885

ΜΑΡΚΟΣ Μ. ΣΥΓΓΡΟΣ ΕΓΕΝΝΗΘΗ ΕΝ ΧΙΩ ΤΗ 15 ΜΑΡΤΙΟΥ 1815 ΑΠΕΒΙΩΣΕΝ ΕΝ
ΣΟΥΛΙΝΑ ΤΗ 7 ΜΑΡΤΙΟΥ 1897

ΜΙΧΑΗΛ Μ. ΣΥΓΓΡΟΣ ΕΓΕΝΝΗΘΗ ΕΝ ΣΟΥΛΙΝΑ ΤΗ 7 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1856
ΑΠΕΒΙΩΣΕΝ ΤΗ 7 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1901.

ΕΝΘΑΔΕ ΚΕΙΤΑΙ ΜΙΧΑΗΛ Μ. ΣΥΓΓΡΟΣ ΑΠΟΒΙΩΣΑΣ ΤΗ 7Η ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1901. G.
S. LYRITIS Str. Svt. Constantin 112 BRAILA

FAMILIA LUI MARKOS SYGGROS DIN CHIOS GEORGIOS M. SYGGROS NĂSCUT
ÎN SULINA ÎN 14 IANUARIE 1865 A DECEDAT ÎN 14 FEBRUARIE 1880

MARIA M.SYGGROU S-A NĂSCUT ÎN CHIOS ÎN 10 IANUARIE 1825 A DECEDAT ÎN
SULINA ÎN 17 IANUARIE 1885

MARKOS M. SYGGROS S-A NĂSCUT ÎN CHIOS ÎN 15 MARTIE 1815 A DECEDAT ÎN
SULINA ÎN 7 MARTIE 1897

MICHAIL M. SYGGROS S-A NĂSCUT ÎN SULINA ÎN 7 AUGUST 1856 A DECEDAT
ÎN 7 IANUARIE 1901.

AICI ZACE MICHAIL M. SYGGROS DECEDAT ÎN 7 IANUARIE 1901.

G. S. LYRITIS Str. Svt. Constantin 112 BRAILA

54. ΕΝΘΑΔΕ ΚΕΙΤΑΙ ΓΕΩΡΓΙΟΣ Γ. ΣΥΓΚΡΟΣ 1880.

AICI ZACE GEORGIOS G. SYGKROS 1880.

55. ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Μ. ΦΑΡΔΟΥΛΗΣ 1851-1921

DIMITRIOS M. FARDOULIS 1851-1921

56. ΜΑΡΙΑ ΦΡΑΓΚΙΣΚΑΤΟΥ 17 ΙΟΥΛΙΟΥ ΕΤΟΣ 1907

MARIA FRAGKISKATOU 17 IULIE ANUL 1907

57.ΕΝΘΑΔΕ ΚΕΙΤΑΙ ΛΕΩΝΙΔΑΣ Ι. ΦΡΑΝΤΖΕΤΗΣ ΑΠΟΒΙΩΣΑΣ ΤΗ 20
ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1890 ΕΤΩΝ 59.

AICI ZACE LEONIDAS I. FRANTZETIS DECEDAT ÎN 20 FEBRUARIE 1890 ÎN
VÂRSTĂ DE 59 DE ANI.

58. ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ Ν. ΧΑΪΔΟΥΣΗΣ 1845-1913

ATHANASIOS N. CHAIDOUSIS 1845-1913

59. În afară de aceste inscripții trebuie menționat mormântul unui filoelen rus, cu inscripție în limba greacă: Βασίλειος Ηλίουβιτς Ζήσας 76 έτη απεβίωσε δε τη 11 Ιανουαρίου 1886 το γένος ρώσσοσ φιλέλλην

Vasileios Ilievici Trăind 76 de ani a decedat în 11 ianuarie 1886, după neam rus filelen, precum și o inscripție care, deși nu este scrisă cu alfabet grecesc, este realizată cu o tehnică specifică, boustrofedonică (scriere în oglindă), unică în cimitirul din Sulina.

60. Monas Constantinos D. Monas Egenithi is Andru to 1864 apeviose to 1883

Monas Constantinos D. S-a născut în Andros în 1864 a decedat în 1883.

Referințe

- Ardeleanu, Constantin (2010), „Aspecte calitative și cantitative privind rolul economic al grecilor cu protecție britanică din portul Galați în primii ani după Războiul Crimeii”, în *Minoritățile etnice în România în secolul al XIX-lea*, editori: Achim Venera, Achim Viorel, Editura Academiei Române, București.
- Ardeleanu, Constantin (2012) *Gurile Dunării, o problemă europeană: comerț și navigație la Dunărea de Jos în surse contemporane (1829-1853)*, Editura Istros, Brăila, 2012.
- Arhivele Naționale, Serviciul Județean Tulcea, fond: Primăria Orașului Sulina 1880-1968, Registre de stare civilă, dosar 63/1895 = SANTL-PS
- Aries, Philippe (1976), *Western Attitudes toward death: From the Middle Ages to the Present*, Marion Boyars, Londra.
- Bart, Jean (1985), *Europolis*, Editura Militară, București, 1985.
- Bart, Jean (1901), *Schițe marine și militare*, Editura Institutului de arte grafice „Eminescu”, București, pp.19-25.
- Βατόπουλος, Νίκος (2019), *Όπου και να ταξιδέψω*, Μεταίχμιο, Αθήνα
- Baumann, Victor Henrich (2005), *Prezența elenilor la Tulcea*, Uniunea Elenă din România, București.
- Bondar, C., Dima, V., Iacovici Lungu E. (2011), *Sulina: monografie (vol. I și II)*, Editura Rawex Coms SRL.
- Brihuneț Manole (2016), *Cimitirele Ortodoxe din Republica Moldova: Aspecte Istorico-Arhitecturale și Artistice (Secolul al XVIII-lea – prima jumătate a secolului al XIX-lea)*, Academia de Științe a Moldovei, Institutul Patrimoniului Cultural CZU: 726.8(478)"17/18"(043.3) Teză de doctorat în studiul artelor și culturologie Chișinău
- Cernovodeanu, Paul, coordonator (2007), *Călători străini despre Țările Române în sec. al XIX-lea*, vol.4, serie nouă, Editura Academiei Române, București.
- Crinson, Mark Ed. (2005), *History and Amnesia in modern city*, Routledge.
- Curierul Sulinei, săptămânal, anul I, II și III, 1926-1928, Tipografia Uzinei Electrice, Sulina.
- Dracodaidis, Ph. D. (2000), Sulina. Date privind Delta Dunării în perioada 1850-1940, *Buletin informativ cultural*, nr.6/ nov.- dec., Inspectoratul pentru Cultură, Tulcea.
- Drăghicescu, Mihail (1943), *Istoricul principalelor puncte pe Dunare de la Gura Tisei până la mare și pe coastele mării de la Varna la Odessa*, f.e., București.
- Foucault, Michel (2001), Altfel de spații în *Theatrum philosophicum. Studii, eseuri, interviuri (1963-1984)*, traducere de Bogdan Ghiu, Ciprian Mihali și Sebastian Blaga, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca.
- Francis, Doris, Kellaher, Leonie, Neophytou, Georgina (2005), *The secret cemetery*, Berg, Oxford, UK.
- Georgescu-Tulcea N. (2000), *Istoricul farmaciilor din județul Tulcea*, Daima, an. II, nr.6-7, pag.18.

- Γεωργιτσογιάννη, Ευαγγελία (2015): Συνέχειες και ασυνέχειες στην πολιτισμική ιστορία μιας ελληνικής κοινότητας στη διασπορά: η περίπτωση της κοινότητας στο Σουλινά (Ρουμανία) με βάση τα γλυπτά μνημεία, in Κωνσταντίνος Α. Δημάδης (ed.): Ε' Ευρωπαϊκό Συνέδριο Νεοελληνικών Σπουδών της Ευρωπαϊκής Εταιρείας Νεοελληνικών Σπουδών Θεσσαλονίκη, 2-5 Οκτωβρίου 2014: *Συνέχειες, ασυνέχειες, ρήξεις στον ελληνικό κόσμο (1204-2014): οικονομία, κοινωνία, ιστορία, λογοτεχνία*, Ευρωπαϊκή Εταιρεία Νεοελληνικών Σπουδών, Αθήνα.
- Γεωργιτσογιάννη Ευαγγελία (2019), Επτανήσιοι στη Ρουμανία: Ιστορικές και καλλιτεχνικές μαρτυρίες με βάση ταφικά μνημεία σε κοιμητήρια της Ρουμανίας στο *Πρακτικά του ΙΑ' Διεθνούς Πανιονίου Συνεδρίου Επτανησιακός βίος και πολιτισμός*, Τόμος Ι: Πολιτική ιστορία, Εταιρεία Κεφαλληνιακών Ιστορικών Ερευνών, Αγροστόλι.
- Γρατσός, Σπυρογιάννης (1998), *Ιστορίες του Γιόπη, Αναμνήσεις από την Ιθάκη στις αρχές του αιώνα*, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα.
- Gusman, Alessandro, Vargas, Cristina (2011), *Body, Culture, and Place: Towards an Anthropology of the Cemetery in Dying and Death in 18th-21st Century Europe* edited by Marius Rotar and Adriana Teodorescu, Cambridge Scholars Publishing, Newcastle upon Tyne.
- Harlafti, Gelina (1996), *A History of Greek-owned shipping*, Routledge, Londra.
- Χαρλαύτη, Τζελίνα (1993), *Εμπόριο και ναυτιλία τον 19ο αιώνα, το επιχειρηματικό δίκτυο των Ελλήνων της διασποράς, η «χιωτική» φάση (1830-1860)*, Τόμος 15, 1993, Εταιρεία Μελέτης Νέου Ελληνισμού, Αθήνα (accesat în 12.04.2020 <https://doi.org/10.12681/mnimon.310>).
- Hirsch, E. (1995) *Landscape: Between Place and Space* in *The anthropology of landscape. Perspectives on place and space*, Hirsch, E. & O'Hanlon, M. (Eds.), Oxford: Clarendon Pres.
- Huțanu Monica (2017), *Cimitirele din localitățile românofone ale Serbiei răsăritene. Lecturi posibile în Studii și comunicări. In Honorem Elena Rodica Colta la 65 de ani*, Complexul Muzeal Arad, Ed. Gutenberg Univers Arad
- Huyssen, Andreas (2003), *Present pasts, Urban Palimpsests and the politics of memory*, Stanford University Press, Stanford, California.
- Ionescu, M.D. (1904), *Dobroga în pragul veacului al XX-lea*, București, Atelierele grafice I.V.Socescu.
- Ivanovici, Victor, *Stavros. vârul meu din Sulina*, Revista de traduceri literare nr.42, 30 aprilie 2019 (accesat în 15.03.2020 <https://www.fitralit.ro/30-04-2019-stavros-varul-meu-din-sulina>).
- Καπετανάκης, Παναγιώτης (2010) Η ποντοπόρος εμπορική ναυτιλία των Επτανήσων την εποχή της βρετανικής κατοχής και προστασίας και η κεφαλληνιακή υπεροχή (1809/15-1864). Ιόνιο Πανεπιστήμιο, διδακτορική διατριβή, Κέρκυρα, *lucrare de doctorat publicată mai apoi cu titlul Καπετανάκης, Παναγιώτης, Ναυτιλία και εμπόριο υπό βρετανική προστασία*, Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών, Ινστιτούτο Νεοελληνικών Ερευνών, Αθήνα, 2015.
- Καρδάσης, Βασίλης, Χαρλαύτη, Τζελίνα (2006), Αναζητώντας τις χώρες της επαγγελίας: ο απόδημος ελληνισμός από τα μέσα του 19^{ου} αιώνα ως τον Β' παγκόσμιο πόλεμο in Χασιώτης, Ιωάννης, Κατσιαρδής-Hering, Ολγα, Αμπατζή, Ευρυδίκη (Επ.), *Οι Έλληνες στη Διασπορά*, Αθήνα, 2006.
- Κοντογεώργης, Μ. Δημήτριος (2007a), *Ερευνητική αποστολή στη Ρουμανία, Ελληνικές Κοινότητες (1829-αρχές 20^{ου} αιώνα)*, Εωα και Εσπέρια, Τόμος 7, Αθήνα, p.367-400 (accesat 02.04.2020, 10.12681/EOAESPERIA.97).
- Κοντογεώργης Δημήτριος (2007b), *Σουλινάς, Εγκυκλοπαίδεια Μείζονος Ελληνισμού, Εύξεινος Πόντος* (accesat 02.04.2020 <http://www.ehw.gr/l.aspx?id=11168>).

- Kurtz, Donna C. (1971), *Greek burial customs, Aspects of Greek and Roman life*, Ed. Thames and Hudson, Londra.
- Lascu Nicolae (1971), Hic ego qui iaceo, în *Revista Pontica nr.4*, Muzeul de Istorie Națională și Arheologie Constanța.
- Lucasciuc, A.; Suliman, M.-G.; Elefteriu, O.; Grecu, C. (2009) The Greek Pharmacist Gherasimos Zervos (1842-1901) and his successors în *Buletinul Universității Transilvania Brașov*, vol. 6 (51).
- Manea, Lăcrămioara; Ciocoiu, Mădălina; Costea, Iuliana (2013), *Europolis, destinul unui oraș, titlul unui roman*, Editura Istros, Brăila.
- Maddrell, Avril; Sidaway, James D. (ed.) (2010) *Deathscapes, Spaces for Death, Dying, Mourning and Remembrance*, Ashgate Publishing Limited, Farnham.
- Morris, Ian (1992), *Death-Ritual and Social Structure in Classical Antiquity*, Press Syndicate of the University of Cambridge, Cambridge.
- Morris, Ian (1989), Attitudes toward Death în *Archaic Greece, Classical Antiquity*, vol. 8, no. 2, pp. 296-320. (accesat în 10.01.2020, www.jstor.org/stable/25010911).
- Newstok, Scott L. (2009), *Quoting death in early modern England*, Palgrave Macmillan, Londra.
- Nora Pierre (1989), 'Between Memory and History: Les Lieux de Memoire' în *Representations, No. 26, Special Issue: Memory and Counter-Memory*, Editura University of California Press Stable, pp. 7-24 (accesat în 28.02.2018 <http://www.jstor.org/stable/2928520>).
- O'Brien, Patrick, Sir (2016), *Jurnalul unei călătorii în Principatele Dunărene*, Editura Humanitas, București.
- Οικονομάκη Νίκη, Τζιφόπουλος Ζ. Γιάννης (2015), *Εισαγωγή στην Ελληνική Επιγραφική απο τον 8ο αιώνα π.χ.* Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας, Θεσσαλονίκη.
- Παῖζη, Όλγα (2011), Διπλωματική μελέτη, Ιθακήσιοι ευεργέτες – η προσφορά τους στην εκπαίδευση και στον πολιτισμό, Χαροκοπείο Πανεπιστήμιο (accesat online 12.04.2020 <http://estia.hua.gr/>).
- Pecican, Ovidiu (2007), 'Locurile memoriei, Eseu despre generarea imaginii trecutului de către memoria colectivă' în *Concepte și metode în cercetarea imaginarului, Dezbaterile Phantasma*, Polirom.
- Περστεροπούλου, Δήμητρα (2012), *Η Ελληνική παρουσία στη Δοβρουτσά κατά τον 19ο αιώνα μέχρι τις αρχές του 20ου αιώνα. Η περίπτωση της πόλης του Σουλινά: Διερεύνηση του οικιστικού και πολιτιστικού αποθέματος*, διπλωματική μεταπτυχιακή εργασία, Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας, Φλώρινα.
- Petrescu, Ștefan (2017), Grecii din România: Însemnările de călătorie ale unui jurnalist atenian la sfârșitul secolului al XIX-lea, *Anuarul Institutului de Istorie „A. D. Xenopol”*, t. LIV, 2017, p. 179-193 (accesat în 04.04.2020 www.academia.edu).
- Pistolea, Vasile (2015), *Viziunea destinului uman în mitul ursitoarelor și alte credințe divinatorii*, Editura Dalami, Caransebeș.
- Pop, Andreea, Începuturile legislative privind înființarea cimitirelor comunale și execuția construcțiilor funerare în spațiul românesc extracarpatic în *Revista monumentelor istorice*, Nr.1-2/2011-2014, Anul LXXX.
- Potârniche, Zaharia (2015), *Amintiri din Europolis*, Editura Istros, Brăila.
- Primăria Orașului Sulina (2006), *Comisiunea Europeană a Dunării și opera sa de la 1856 la 1931*, București = Primăria, 2006.

- Primăria Sulina (2018), *Strategia de dezvoltare locală Sulina 2018*, Planul de dezvoltare urbană a oraşului Sulina, (accesat în 04.04.2020 https://www.primaria-sulina.ro/plan_integrat_dezvoltare.html).
- Rossi, Paolo, (2000), *Logic and the art of memory*, Editura Continuum, Londra.
- Seişanu, Romulus (1928), *Dobrogea – Gurile Dunării şi Insula Şerpilor*, Editura Ziarului „Universul”, Bucureşti.
- Skinner, Quentin (1969), ‘Meaning and understanding in the history of ideas’, în *History and Theory*, vol.8, nr.1, Wiley, 1969, (accesat în 28.02.2018 [jstor.org](https://www.jstor.org)).
- Stanford Peter (2013), *How to read a graveyard*, Bloomsbury, Londra.
- Στατήρης, Ιάσων, Νικόλας Ιγγλέσης (2019), *Νέα ναυτιλιακή εταιρεία μαζί με τις κόρες του Ιάσων Στατήρης* (accesat în 10.04.2020 <https://www.mononews.gr/business/shipping/n-inglesis-nea-naftiliaki-eteria-mazi-me-tis-kores-tou>)
- Swensen, Grete, Skår, Margrete (2018), *Urban cemeteries' potential as sites for cultural encounters*, *Mortality*, 24:3, pp.333-356 (accesat 10.01.2020 10.1080/13576275.2018.1461818).
- Uncu, Edith-Adriana (2019), Considerații privind trei epitafuri grecești inedite din cimitirul maritim de la Sulina în *Lumină din lumină*, anul XII, nr.1, pag.48-55.
- Ζαβράκα. Δέποινα (2012), Τα σύγχρονα νεκροταφεία ως πολυδιάστατα αστικά κενά. Χωρικός προσδιορισμός των χώρων ταφής σε σχέση με το αστικό περιβάλλον, *ΧΩΡΟγραφίες*, τόμος 3, p.301 (accesat în 10.04.2020 www.geo.teicm.gr)
- Worpole, Ken (2003), *Last landscapes. the architecture of the cemetery in the west*, Londra, Reaktion Books Ltd,
- Yates, Frances (1966), *The art of memory*, Routledge, Londra.